

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXV Број 663
Субота, 12. септембар 1964.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

КОНТРОЛНИ ТОРАЊ
НА МАРСУ ФЛАШУ ГОР-
ДОНУ! УЗМИТЕ КУРС
ПРЕМА САТЕЛИТУ ЗА
КАРАНТИН...

...У ЛЕТУ ТРЕ-
БА ДА ПРИМИ-
ТЕ ПУТНИКА
ДОКТОРА ЛУД-
ВИГА ДАЗЕ-
НА!

РАЗУ-
МЕО
САМ!

ДИВНО, ГОРДОНЕ!
ОВО ЈЕ ИСТОРИЈСКИ
ДАН... ЗОРА
ЕКСОВИОЛО-
ГИЈЕ!

ОВАЈ...
ДА, ДОК-
ТОРЕ!

ТО ЈЕ КАРАНТИН-
СКА СТАНИЦА, ФЛА-
ШЕ! ДОМ НОВЕ НАУ-
КЕ, ЕКСОВИОЛО-
ГИЈЕ!

А ШТА ЈЕ
ТО, ДОК-
ТОРЕ?

ТО ЈЕ ПРОУЧАВАЊЕ НАМА
ТУЊИХ ОБЛИКА ЖИВОТА, ВИ-
РУСИ И БАКТЕРИЈЕ НАЂЕНЕ
НА ДРУГИМ ПЛАНЕТАМА НИСУ
СЕ ПОКАЗАЛЕ КАО НАРОЧИТО
ОПАСНЕ ПО ЛУДЕ...

АЛИ, ЕВО БРАЌА СЕ ПР-
ВА ЕКСПЕДИЦИЈА КОЈА ЈЕ
ДОСПЕЛА У ДРУГИ ЗВЕЗ-
ДАНИ СИСТЕМ! ТО ЈЕ
ПРАВО ПОЉЕ НАШЕГ
ПРОУЧАВАЊА!

СВЕ ЧЛАНОВЕ
ЕКСПЕДИЦИЈЕ ЗА-
ДРЖАМО НА
ДЕТАЛНОМ
ИСПИТИВАЊУ!

ДА БИ СЕ
ВИДЕЛО ДА НИ
СУ ДОНЕЛИ СА
СОБОМ ОПАСНЕ
МИКРОБЕ?

ТАСНО! ОНИ СУ ДОДВИЖЕ ПРЕ-
ДУЗЕЛИ СВЕ ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ,
АЛИ... ШТА
ВАМ
ЈЕ
ФЛАШЕ?

АХА! ДА ТО ЈЕ
ЗАНИМАЈУЋЕ
ЗА МЛАДОГ ЧО-
ВЕКА!

ФЛАШЕ!
ОХ!
ДЕЈА!

ТАКО ТЕ ДУГО
НИСАМ ВИДЕО...
АЛИ, ОТКУД
ТИ ОВДЕ?

ПОСАДА КОСМИ-
КОГ БРОДА „АД-
АСТРА“ ДА ПРЕЂЕ
У КАРАНТИН-
СКИ ПРОС-
ТОР!

СТИ-
ВЕ...

ВРАТИО САМ СЕ
ЗЛАТО! И ВЕНЧА-
ЉЕМО СЕ ЧИМ ЗА-
ВРШИМ СА ОВИМ
ЛОВЦИМА НА
МИКРОБЕ!

КРОЗ ВЕКОВЕ

ИЗ СТАРИХ ЛИСТОВА

Вести објављене пре тачно сто година несумњиво су изгубиле своју актуелност али и поред тога занимљиве су јер нам отварају врата у прошлост и пружају нам могућност да видимо шта је интересовало читалачку публику пре једног века.

Петроград. — Следеће суботе Јохан Штраус ће у Павловску приредити велики концерт

на коме ће учествовати 350 музичара. Нема сумње да ће публике бити много. Читав приход он ће жртвовати у корист удовица и сирочади палих ратника.

Женева. — Овде је отворен међународни конкурс који треба да састави правила о заштити, помоћи и бризи о болеснима и рањенима у рату. На конкурс учествују све европске државе осим Аустрије и Пруске.

Мадрид. — Ових дана пуштена је у саобраћај нова железничка пруга из Шпаније за Француску преко Пирењских планина. Градитељи су приликом радова наишли на многе тешкоће о чему сведочи велик број тунела и мостова.

Москва. — Амерички федералисти почели су да стварају пукове састављене од црнаца и сад не могу да довољно нахвале њихову дисциплину, издржљивост

и леп изглед. Што се тиче храбрости, црнци су је показали и доказали у многим биткама, а нарочито су се одликовали у бици код Милкендс-Бендса.

У ОВОМ БРОЈУ: Жиби се-
измографи. Дечји бисери.
Тарасово дејинство. Цен-
зура пред инвазију. Заним-
љивости о жежу. Из једне
хронике. Весели са слика-
ма. Ко су били јусари.

Ripley's — Веровати или не!

ЛУЗ СИМ

(1863-1912)
КОЈИ ЈЕ ЗБОГ СВОГ
РАСТА И 154 КИЛОГРА-
МА БИО ПОЗНАТ КАО
"КАНАДСКИ ХЕРКУЛ" БЕЗ
МУКЕ ЈЕ ЈЕДНОМ ЦОПРУ-
ЖЕНОМ РУКОМ ДРЖАО
ЛЕДВИЦЕ УЗ КОЈЕ ЈЕ
ПЕЛА НЕГОВА ЖЕНА
ТЕШКА 60 КИЛОГРАМА!

ШАРГА ЗАЉУБЉЕНИХ

У МУЛЕН ИЕТУ НА
ОСТРВУ ГЕРИДИ У МАНАШУ,
УВЕК ЈЕ ПОД ВОДОМ
А ИПАК ПАРОВИ ШЕ-
ТАЈУ ТУДА ГАЗЕКИ ПО
ПЛИТОМ БРЗОМ ПОТОКУ!

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

ДЕВОЈКЕ

У МАКАСАРУ
(ИНДОНЕЗИЈА)
НОСЕ
ЦРВЕНУ БЛУ-
ЗУ КАО
ЗНАК ДА
ТРАЖЕ
МУЖА

ЈЕДАН МЛАЗНИ АВИОН

ПРОБИЈАЈУКИ ЗВУЦИМА ЈИД ИЗНАД
ГРАДА ПИЛИНИ — МОНТРАШЕА У ФРАН-
ЦУСКОЈ ИЗАЗВАО ЈЕ ПОТРЕБУ
ОД КОЈА ЈЕ РАЗБИЛО 3.000
БОЦА ПЛЕМЕНИТОГ ВИНА

ЖИВИ СЕИЗМОГРАФИ

Земљотреси наступају неочекивано, без икакве претходне „најаве“. А када земља почне да се тресе за спасавање је, најчешће, већ касно. Сеизмографи региструју сигнале узбуње који долазе из недра Земље али наука још није у стању да одреди када ће земљотрес наступити, нити може да спречи разарања која он доноси са собом.

За разлику од људи, неке животиње имају способност да предвиђају катастрофу. Шта те животиње позива на узбуњу — шумови које човечеј уво не може да чује или неко за човека неуловљиво сур завање тла у унутрашњости Земље — није познато, али чињеница остаје чињеница.

Уочи земљотреса који је 1954. године разрушио Орлеанвил у Алжиру, многе домаће животиње напустиле су своја пребивалишта. Исте те године слично понашање животиња уочи једног катастрофалног земљотреса било је примећено и у Грчкој.

Људи који су обратили пажњу на ову опомену избегли су катастрофу и сачували су живот.

Животиње предосете и вулканску ерупцију. Осмог маја 1902. године острво Мартиник претворило се у пакао. За свега 30 секунди — 30.000 жртава. Град Сен-Пјер престао је да постоји. Тридесет хиљада људских жртава и — једна мачка.

Већ од средине априла животиње су почеле да се „евакуишу“. Прве су на пут кренуле птице. Од памтивека неке птице селице враћале су на језеро у близини града да би ту предајнуле. Тог пута, међутим, оне су без задржавања пролетеле крај острва и отишле даље према југу Африке.

Сутрадан после њиховог прелетања многе домаће птице уз загушујуће крике напустиле су град.

Бујна вегетација на падинама вулкана Мон Пеле

врела је змијама. Седамнаестог априла змије које су се налазиле у близини кратера напуштале су своја станишта. Њиховим „стопама“ кретају се и остали гмизавци.

Један професор лицеја у Сен-Пјеру 3. маја у 5 часова и 45 минута на брзину је записао у свој дневник: „Пси лају. Краве трче улицом, птице непрестано прелећу с гране на грану, голубови чује накрострешени у голубарницама, кокошке и патке не излазе из живинарника“.

Град Сен-Пјер је за свега 30 секунди био збрисан. Као што смо већ казали, у граду је касније био нађен само леш једне мачке. Све остале животиње успеле су да на време напусте опасно место.

НОВИ СВЕТСКИ «РЕКОРДИ»

Нов рекорд у разбијању клавира поставили су недавно студенти права у Мелбурну. Рекордним временом од 2 минута и 2,2 секунда они су надмашили досадашњи рекорд за више од пет минута јер је ранијим рекордерима, студентима Корнелског универзитета у Америци, за разбијање клавира било потребно 7 минута и 20 секунди.

Неколико стотина студената пратило је овај варварски подвиг. Када је председник мелбурнске општине дао знак, студенти су се, наоружани секирама и чекињима, бацили на клавир. Двојица помагача провлачили су иверје од разбијеног клавира кроз један отвор велик 23 сантиметра. Јер, према пра-

ПТИЦА НАД ПТИЦАМА

Захваљујући своме величанственом изгледу, орло је одувек привлачно људе и они су га узимали за амблема, симболе и уопште употребљавали за представљање нечег величанственог и моћног. То су чинили још стари Вавилонци, Хитити, Сумерци, Персијанци, Римљани, Грци и тако даље све до данашњег дана када многе државе имају орла у својим амблемима.

Изложба Тулуз Лотрека

Поводом стогодишњице рођења славног француског сликара Тулуз Лотрека, у Буенос Аиресу је приређена изложба његових радова: литографија, цртежа пером, кредом и писаљком, као и различитих плаката које је радио за „Мулен Руж“ и друге.

Изложба на којој су приказани музејски примерци његових радова: литографија, цртежа пером, кредом и писаљком, као и налазе се у Паризу.

ЗБОГ ГРЕШКЕ

Један становник пољског града Бидгошћа постао је пролетос власник једног филателијског „куриозитета“ ве ома цењеног међу колекционарима. Овај Пољак је добио писмо са марком на којој је ударени жиг носно датум 31. април 1964. године. Грешку је направио службеник који је заборавио да април има само 30 дана.

ХУМОР

У АПОТЕЦИ

— Молим вас дајте ми једну боцу воде за пораст косе.
— Мању или већу боцу?
— Мању, знате не волим дугачку косу.

МОРАЛИ СУ...

— Био сам очајан кад сам чуо да сте сахранили вашег ујака.
— Па, морали смо... био је мртав.

САВЕТ

— Шта мислите, да ли да се наша кћи ода певању или клавиру?

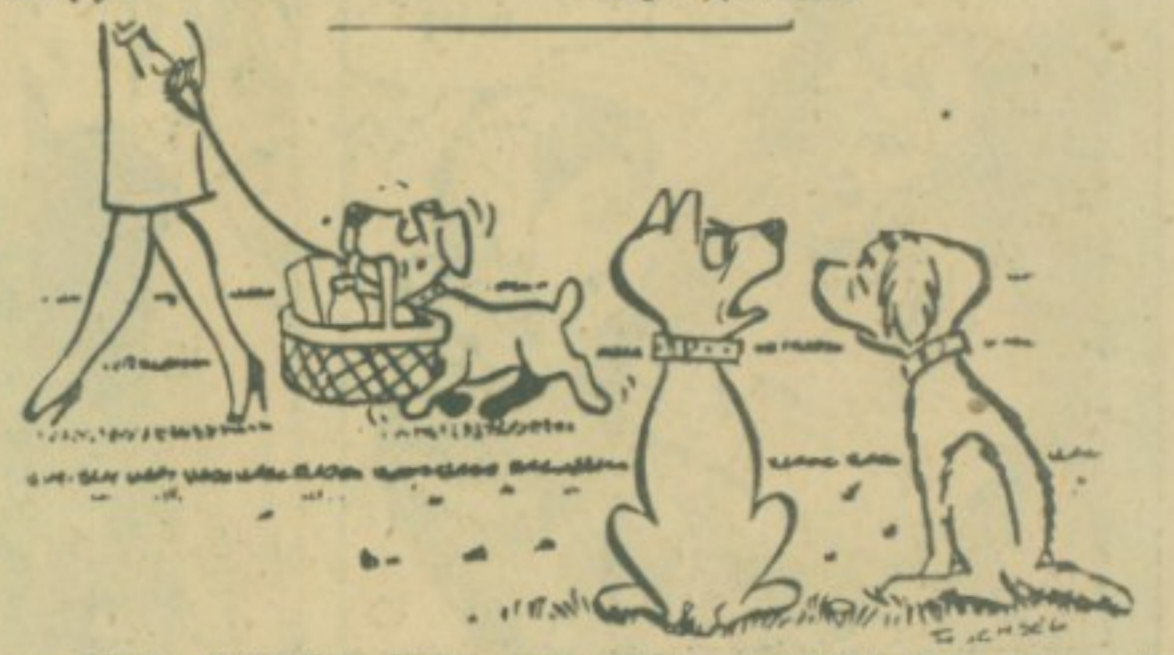
— Клавиру, у сваком случају!
— Шта? Сигурно сте чули како свира.
— Не, али сам чуо како пева.

ТАЧНА ПРОГНОЗА

(у Заводу за метеорологију)
— Јесте ли прегледали све апарате?
— Јесам... изгледа да ће падаати киша... сева ми жуџ.

ГАРАНЦИЈА

— Ви гарантујете да су ове чарапе неподериве?
— Апсолутно! Ко год је код нас једном купио, више није долазио.

— ЕТО, ВИДИШ ШТА СЕ ДОГАЂА КАДА ЈЕ ПАС „МИТЕЛИГЕНТАН“

Дечји бисери

Француски књижевник-хумориста Жан-Шарл издао је недавно занимљиву збирку састављену искључиво од „бисера“ узетих из домаћих и школских задатака француских ученика средњих школа. Ова збирка била је проглашена „најзаванијом књигом године“.

се са Жозефином и верио се са Светом Јеленом.

Наполеон је могао да истовремено диктира неколико писама: он је био диктатор.

Умољавам своје наследнике да даду моје тело научницима на анализу, јер желим да знам узроке своје смрти.

Мој отац је много пио. Он је умро, а мајка ми је забранила да пођем његовим стопама.

Он се вратио из рата с једном ногом коју је изгубио.

Маркиза је хтела најзад да објасни ствар, али врата која су се отворила затворила су јој уста.

Желео бих да живим у селу, али тамо нема друге разоноде до изласка и заласка сунца.

Код настрадалог је откривено много рана на глави од којих су неке сасвим дубоке, али лекари сматрају да није неопходно прибегнути њеној ампутацији.

Стари сељак је био слеп, али је он одлично разумео француски.

Ултразвук, чија је многострука примена већ позната, дебитовао је недавно у Јапану као очни лекар. Токијски лекар Јамамото тврди да, у зависности од учестаности и начина употребе, ултразвук може да увећа или смањи фокусно растојање система преламања светлости код ока. Јамамото је искористио ово својство ултразвука за кориговање кратковидости и далеко-

УЛТРАЗВУК КАО ОЧНИ ЛЕКАР

видости код више од сто особа. Већина на овај начин лечених особа не мора више да носи наочаре.

Пре десетак дана обећање је поновљено, али је сада већ седамдесет седмогодишња Алис Оливер ипак одлучила да причека са куповином електричне пегле...

ОБЕЋАЊЕ

Кад се брачни пар Виви и Алис Оливер пре 36 година настанио у једној кућици у Сент Нетоу, у Енглеској, поставио је и електрично звонце, јер им је дирекција железнице, која је сопственик куће, обећала да ће им у најскорије време увести електричну струју. Шест година касније дирекција је свечано поновила своје обећање после чега су Оливерови купили радио-апарат. На куповање усисивача за праšину одлучили су се пре четири године када им је дирекција поручила да струја „само што није уведена“. Шест месеци касније био је купљен и електрични штедњак јер

је на њихово протестно писмо дирекција одговорила да ће своје обећање испунити најдаље за два.

Пре десетак дана обећање је поновљено, али је сада већ седамдесет седмогодишња Алис Оливер ипак одлучила да причека са куповином електричне пегле...

Римљани су били принуђени да воде многобројне ратове пре него што је Италија постала полуострво. Касније су они војнике заменили гускама: оне су јеле мање и драле се јаче.

Римско друштво састојало се од патриција, плебејаца и робова који су имали право да ћуте. Плебејци су тражили од државе хлеб са сољу. Они су волели трке мачака и борбе гладнатора.

Јулије Цезар био је велики стратег. Једном је он одсекао непријатељу позадину и бацно је у реку По. Он је заузео Галију и све устанике угушио је у крвопролићима.

Римске папе увек су живе-ле у Риму. Они су са оца на сина преносили завет неженства.

Исус Христос био је разапет између два лопова. Кад је васкрснуо, најпре се показао женама да би се новост што пре проширила. Јуда га је продао за 30 долара.

Крсташки походи предузимани су да се ослободи Јерусалим кога су Турци затворили у тамницу. Они су служили и за то да би се људи решили непријатних војника и командира. Њих, су слали у крсташке ратове и било је сигурно да ће их тамо убити.

Стогодишњи рат изазвале су претензије енглеског краља Едварда III на француски престо. Али, према наследном праву он није могао да добије круну зато што је водио порекло од жене.

Енглези су заробили Јованку Орлеанку и спалили је у Руану зато што је она била девица. Она је умрла жива. Виљем Тел био је швајцарска Јованка Орлеанка. Он је стрелом погодио у јабуку стојећи на глави свог сина.

Пошто је био сасвим млад Бонапарта се оженио Жозефином и поклонио јој кутицу са угравираном изнутрицом. Али, као добар стратег приметио је да се због тога што нема деце мора женити по други пут. Развео

ПАЈА ПАТАК

by Walt Disney

КАЛЕНДАР АВГУСТ 7 САСВИМ СИГУРНО !!

РЕКАО СИ ДА ЈЕ СИГУРНО!

ДОБРО! ОБЕЋАО САМ И ОДРЖАЊУ РЕЧ!

КАЛЕНДАР АВГУСТ 7 САСВИМ СИГУРНО !!

МА ЖОК!

ЈЕ Л' ТО ВИ И ВАШ УЈАК ПРАВИТЕ ВЕЛИКО СПРЕМАЊЕ?

А ЗАШТО ОНДА ИЗНОСИТЕ СТВАРИ ИЗ КУКЕ?

МОРАМО... ИЗ ИЗВЕСНИХ ОДРЕЂЕНИХ РАЗЛОГА!

ИЗНОСЕ МУ СТВАРИ... СИГУРНА САМ ДА ЈЕ БАНКРОТИРАО ПА ГА ЗБОГ ДУГОВА ИЗБАЉУЈУ ИЗ КУКЕ!

ЈАДНИ МОЈ ПАЈА!

И НЕ ИЗБАЉУЈУ ТЕ ИЗ КУКЕ?!

НЕ! САМО ДЕВАЦИ ДАНАС ИМАЈУ ЖУР-ПА СВЕ...

...ОСЕТЉИВЕ И ЛАКО ЛОМЉИВЕ СТВАРИ МОРАМО ДА СКЛОНИМО ИЗ КУКЕ!

МОЈИ ЛАВОВИ

Норман Кар, песник афричке џунгле и друштвеник најзлогласнијих звери, постао је васпитач два лавља начочета, нађена у честару после погибје њихове мајке. То дружење и љубав трајали су четири године. Причу пуну стрљена, храбрости и људских осећања описао је аутор у књизи: „Повратак у џунглу“. Доносимо скраћене изводе из тог дела.

Национални парк Кафуе у Северној Родезији има 13.800 квадратних километара. То је највећи резерват за дивље звери у Африци. Моју „децу“ донела је на свет лавица „Насмејана“ која је због своје одважности била добро позната свим чуварима резервата. Она није живела као већина лавова у великој групи. Са још две лавице образовала је најопаснију ударну тројку резервата. Познато је да су женке бољи ловци и знатно опаснији противници од мужјака који су склони денчарењу и помало трони.

Случај нужне одбране

Приликом обиласка резервата мој чувар Чанамина чуо је шуму у једном грму. Проверио је и угледао два љупка, златножуту крзнена кучета. Била су то лавља но веројатно. Тек што је репетирчао, тек што је репетирчао, јер је знао да лавица не може бити далеко, чуо је иза својих леђа грмљавину. Имао је само толико времена да се окрене и да опали. „Насмејана“ лежала је мртва скоро крај самих његових ногу. Да је није погодило, она би њега претворила у кашу. Био је то случај нужне одбране, једини када чувари смеју да убију. Чанамина ми је донео лавчиће. Тако сам ја истовремено постао „отац и мајка“ једне необичне, али срећне породице.

Прво је требало решити питање исхране. Није се могла замислити брижнија мајка од мене. Четири пута дневно хранио сам своје бебе млеком са павлаком, а томе сам додавао калцијум и јестиво уље. Лавчићи су брзо напредовали. Пратили су ме где год кренем. У почетку, док им је била потребна материнска љубав заштитили су се сваке ноћи под моје креветске чаршаве и ја нисам имао срца да их отерам. То ми је донело многе несане

ноћи, али не жалим. Били су то тако мазна, мека и мила клупчаста створења.

У васпитању малих лавова крупну улогу играла је моја керуша Синди. Она их је немилосрдно тиранисала, а они су је покорно слушали, чак и када су постали два пута већи од ње. На жалост, она је прерано утинула.

Сви лавови нису исти

Од самог почетка моја два „детета“ су испољавала различите особности. Један је био крупнији, снажнији, самосталнији и одмах је преузео послове њихове мале заједнице у своје руке. Звали смо га Литл Бој. Други је био осетљив, замишљен и волео је да се о њему бринемо. Звали смо га Литл Бој.

Цело њихово детињство прошло је у лудој игри. Поваздаш су правили заседе да би затим један другог изненадили скоком на врат или на леђа. Све док нису напунили годину дана, неспретно су се служили каицама. Када су одрасли, они су се научили да управљају својим покретима и да држе увучене нокте својих шапа, које лавови по правили испуњавају тек кад крећу у напад.

Лавови мрзе сваку галаму и плаше се јаким звукова. Увек када би се дочепали неког мог предмета ја сам свом снагом ударао у једну металну чинију која је тако грозно одвањала да би се одмах разбежали.

Често су ме питали како сам у стању да правим разлику између моја два лавчића. Тада сам се сетио шалве приче о једном фармеру из Кеније који је код куће држао припитомљеног лавца. Када се једном приликом нервозан враћао кући ошамарио је свом снагом лавца који је у дворишту правно наред. Овај се покуњо и замакао у неки буцак. Фармер је одмах ушао у собу и са запрепашћењем је приметио да његов лав мирно

спавља. Сад му је било јасно да је казнио прашумску звер која се прикрала на његово имање.

За неупућене људе сви лавови су исти. За опробано око као што је моје сви се разликују. Животиње су као и људи. Свака од њих одликује се не само физичким, већ и карактерним особеностима.

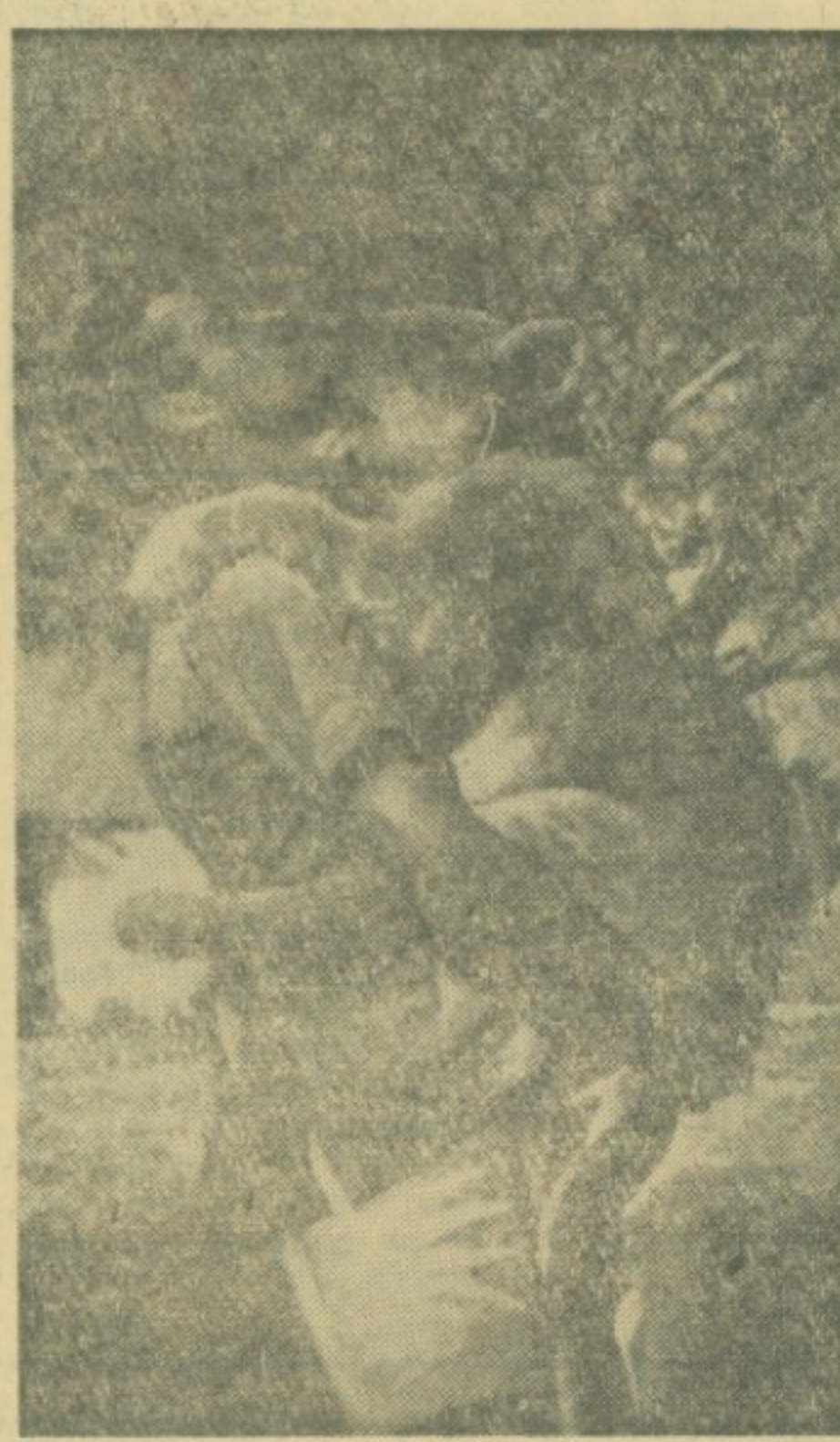
Када су моји лавови напунили годину дана постали су сувише крупни и необуздани. Нисам смео и даље да их пуштам међу туристе. Пребацио сам их на једно место удаљено десет километара од најближег туристичког пута. Одлучио сам да их тамо оставим да се сналазе. Увек сам могао да их лако пронађем, јер се моји лавови никад нису кретали изван једне одређене територије, која није имала већу површину од једног квадратног километра. Иначе лавови у природи прелазе у току једног дана и по 70 километара. Када смо им долазили у посету било је довољно да чују шум мотора или наш позив, па да радосно истрче пред аутомобил. Да не би кренули за аутомобилом, увек сам морао пре одласка да их забавим добрим говећим череком.

Без мајке — невешти

Када напуне две године лавови су обично већ способни за самосталан живот. Међутим, то није био случај са мојим лавовима. Захваљујући храни коју сам им доносио они су још увек волели да се играју и шале. За сваку звер најбољи учитељ ловачке вештине је мајка. А они је нису имали. Схватио сам да ће бити потребно много тоуда док се они оспособе за сурову животну борбу.

Кад сам у јулу 1960. године премештен за управника резервата Луангове повео сам и моја два лавца који су тада већ имали две и по године. Дао сам им пуну слободу кретања, али они нису волели да се сувише удаљују од ловашта. Сваки од њих је тада имао по 180 килограма.

Био сам већ забринут што су моји лавови сувише детињасте. Било је крајње време да их научим озбиљном лаву. Почео сам да им дам целе убијене животиње. Међутим, све док су били сити они су доброћудно по-

смањивали дивља стада која су поред њих галопирала. Због тога сам почео да их слабије храним.

Најзад је освануо очекивани дан. Деветог новембра 1960. године моји лавови су положили испит убивши првог бивола. Пошто целу ноћ нису дошли, пошао сам да их потражим. Затекао сам их ујутру крај рашчереженог бивола. Када ме је Литл Бој осетио, почео је претећи да риче. Међутим, Биг Бој је дооскакутао до мене и учтиво ме поздравно. Увидео сам да имам посла са правим лавовима.

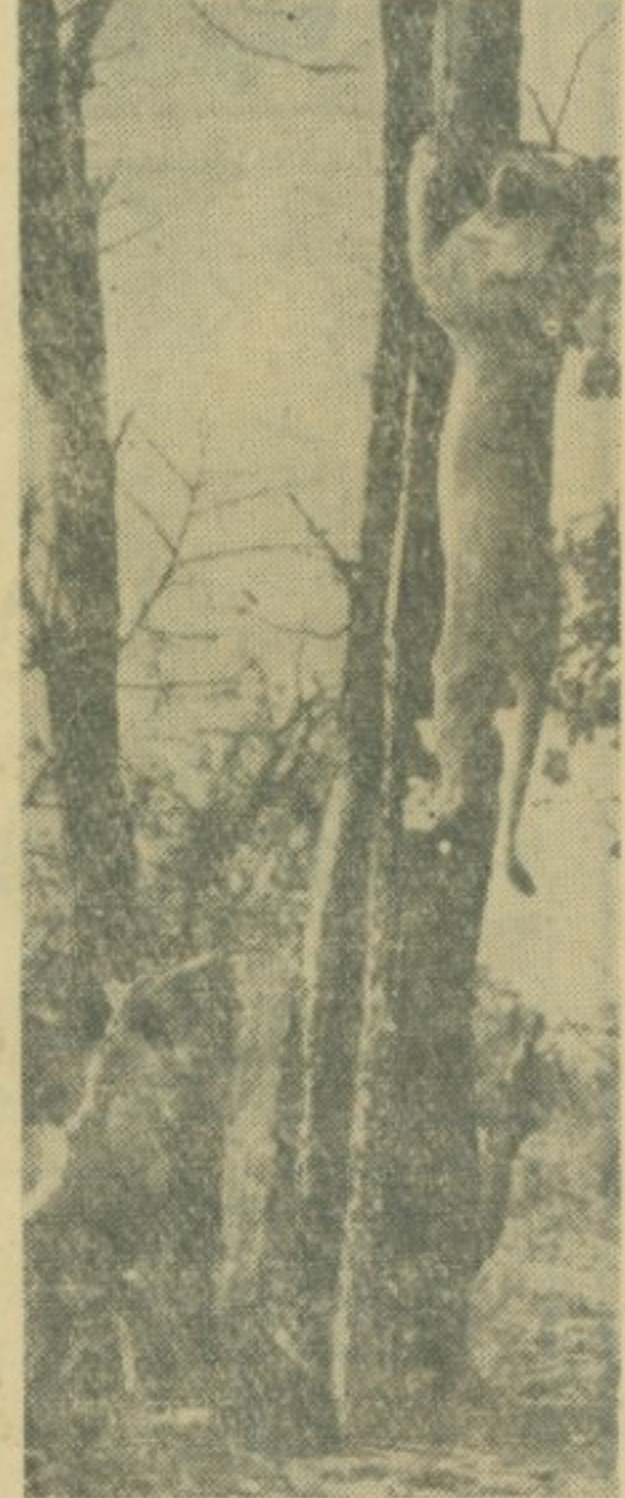
Страх и трепет резервата

Међутим, ново велико искушење чекало је моје лавове. Сваке ноћи чуо сам ис ту претећу ричу два лавца. Чуо сам и сигнале дозивања и одмах сам осетио да су ту у близини „искусни ловци“ који су заузели нашу област. Један чувар ми је касније рекао да су то два дивља лавца — разбојника по имену Габел и Стуч, који су били страх и трепет резервата Луангове. Литл Бој и Биг Бој мораће прво да пречисте рачуне с њима, ако желе да сопственим крилима полете у живот.

Прву прилику пружио сам им ја. Једног јутра затекао сам Габела и Стуча крај лешине убијеног бивола и отерао их. Затим сам довео моја два лавца и понудио им храну коју су други припремили. Габел и Стуч су мрко гледали из прикрака. Оставио сам моје штићенике и удаљио се. Нисам направио ни педесет корака, а Габел и Стуч су са два величанствена скока и риком од које се небо проламало натерали

моје лавове у срамно бекство.

Отада су нам Габел и Стуч објавили герилски рат. Што су нас више упознавали, то су нас се мање плашили. Једном приликом су тако запласали моја „два дечака“ да су они побегли преко реке на другу обалу резервата. Са нама сам морао да их тражим и да их дозивам. Када су запласали реком, Литл Бој се неочекивано нашао у заглављу једног крокодила. Ваља истаћи да се из канџи цара афричких вода ниједна звер није избавила.

Срећом, крокодил је био млад и неискусан тако да је Литл Бој успео да се нишчуца.

Опроштај

Стуч и Габел су се толико осмелили да су почели нападати моје лавове и дању, не презајући ништа што сам ја ту присутан. Нарочито сам се стидео због Биг Боја који је био крупнији, него иједан противник. Сви покушаји да их охрабрим, пропали су, па сам увек морао да спасавам и своју и њихову кожу, терајући нападаче онако заштићен аутомобилским околном.

Једном приликом морао сам Биг Боја, који је пред опаснијом од Габела дрхтао од страха, да затворим на сигурно место да га овај не би растргао. Најзад сам увидео да моји лавови нису били дорасли супарницима које је васпитала дивља природа. Имао сам два избора или да убијем Габела и Стуча или да евакуишем Биг Боја и Литл Боја, далеко од овог места. Било ми је жао да ове дивне разбојнике, као што су Габел и Стуч који се правом господарем читавом овом територијом, уништим за љубав мојих недовољно способних штићеника. Тако сам једног јутра одвео Биг Боја и Литл Боја сто километара далеко од мог дворишта и пустио их у природу. Околина је била пуна дивљачи, али нису имали опасних супарника из свога рода. Оставио сам их у тренутку када су ловили једну антилопу. Попетарац се поигравао њиховим златастим гривама. Жеља ми је била да се уверим да је џунгла добила своје нове краљеве.

За филателисте

● Најмања марка на свету штампана је 1856. године у немачкој грофовији Мекленбург. Вредност ове марке износила је једну четвртину шиллинга, а величина јој је била — један квадратни сантиметар. Године 1857. у Брауншвајгу је била издата марка истих димензија (10x10 милиметара), а њена номинална вредност износила је четврт гроша.

Претендата на звање највеће марке на свету има много више.

У Совјетском Савезу била

је 1962. године издата поштанска марка чије су размере 7 пута 10 сантиметара. Ова Марка, чија је вредност једна рубља, издата је у част освајача космоса — Гагарина, Титова, Николајева и Поповича.

Још су већих размера марке груписане у блокове које су многе земље са свих континената издавале поводом разних јубилеја, конгреса и великих националних свечаности.

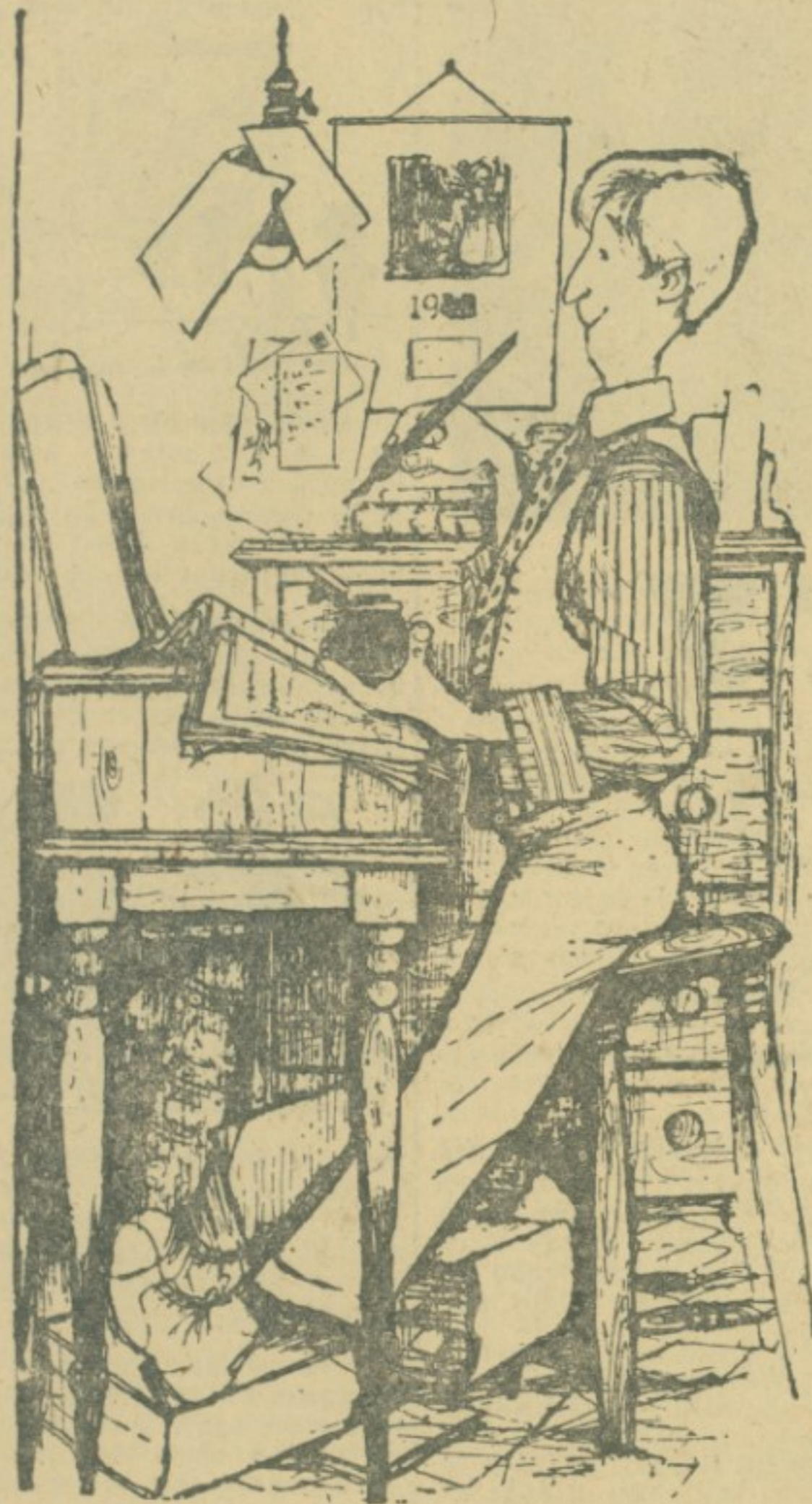
● Прве поштанске марке, које су се готово у свим европским земљама појавиле пе десетих година прошлог столећа, нису по својим ивицама имале рецке. Те „безубе“ марке су поштански чиновници морали приликом продаје да изрезују макама. Да би се начин продаје олакшао и убрзао, рубови марке лако су засецани. Међутим, када је шездесетих година била пронађена машина за перфорирање, марке су добиле „зубе“. Скупљачи разликују марке не само по слици на њима

већ и према броју „зубаца“ на сваких 20 милиметара. За бројање зубаца постоји нарочита направа.

● У Белгији су 1893. биле издате „пажљиве марке“ које су се задржале у оптицају до 1914. године. За разлику од осталих, доњи део ове марке могао се лако отцепити. На том делу је писало: „Недељом не достављати“. Међутим, ако је пошљалац писма желео да и недељом узнемири свог кореспондента, он би једноставно отцепио доњи део са натписом.

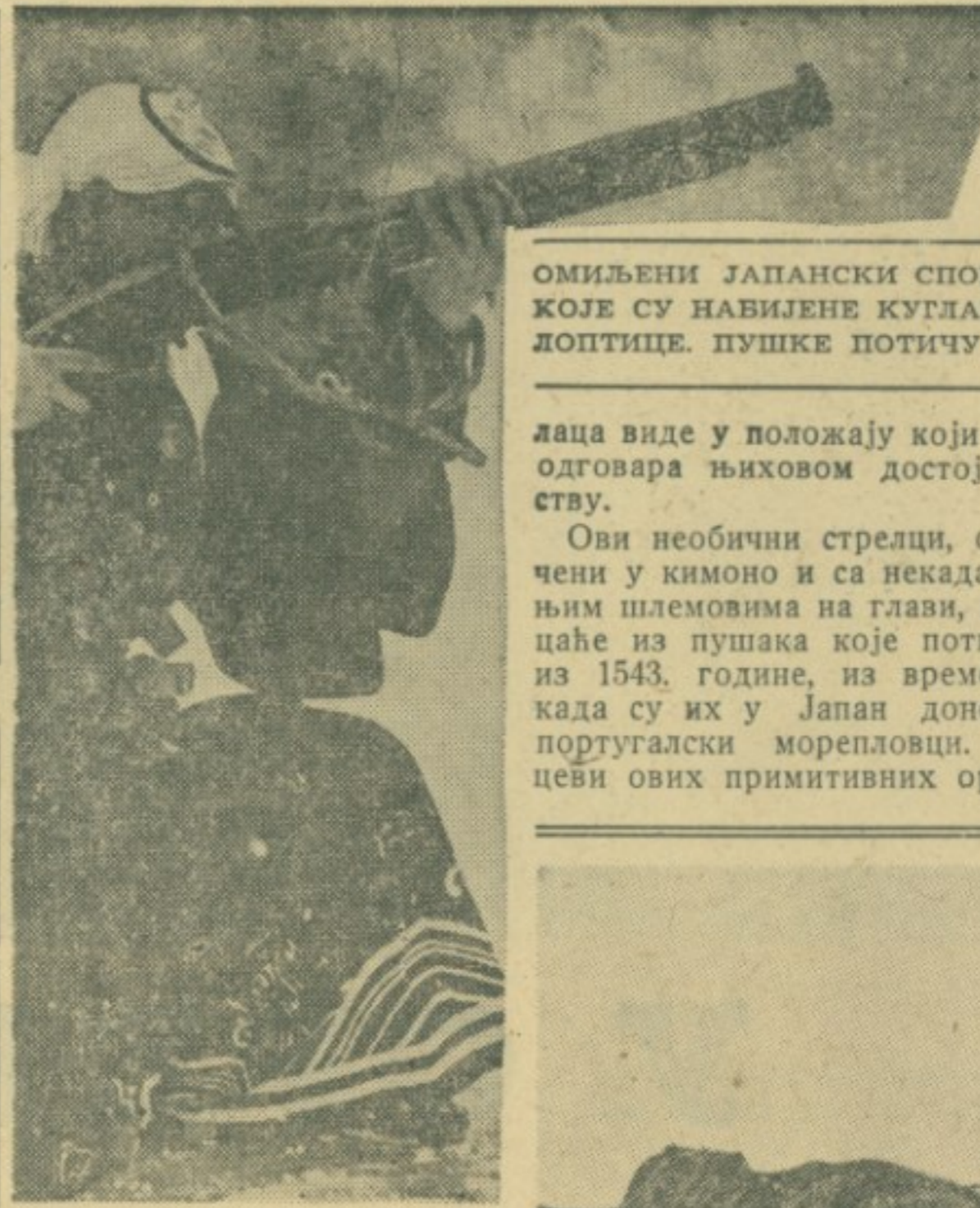
ПОЗНАНИЦИ ИЗ ЂАЧКЕ ТОРБЕ

● Људи су одувек тежили да лепо пишу. Углачана дашчица — лењир помагала им је да извуку помоћне линије на каменој плочи или на лист пергамента поделе на ступце. У школама старог Рима у дашчицама су изрезивали обриси слова и учитељ је по њима водио неспретну руку ученика-почетника. У средњем веку монаси су оловним штапићима „шпартали“ странице будућих хроника и летописа.

Подела на лењирима — сантиметри и милиметри — појавила се тек пошто је 1791. године, на предлог Париске академије наука, за јединицу за мерење дужине био примљен десетомилонити део четвртине Париског меридијана. Та јединица названа је метар.

● Вековима је плаќало брањаско црно каучуково дрво. Из косих рана-засекотина на његовој кори кружиле су се беле сузе каучука — за каљаче, дирижабле, аутомобилске гуме. Ипак, првенац у великој породици гумених производа била је обична школска гума. Пре две стотине година хемичар Пристли покушао је да изваканим командњем прекоморске смоле избрише линију повучену оловком и — родила се гума!

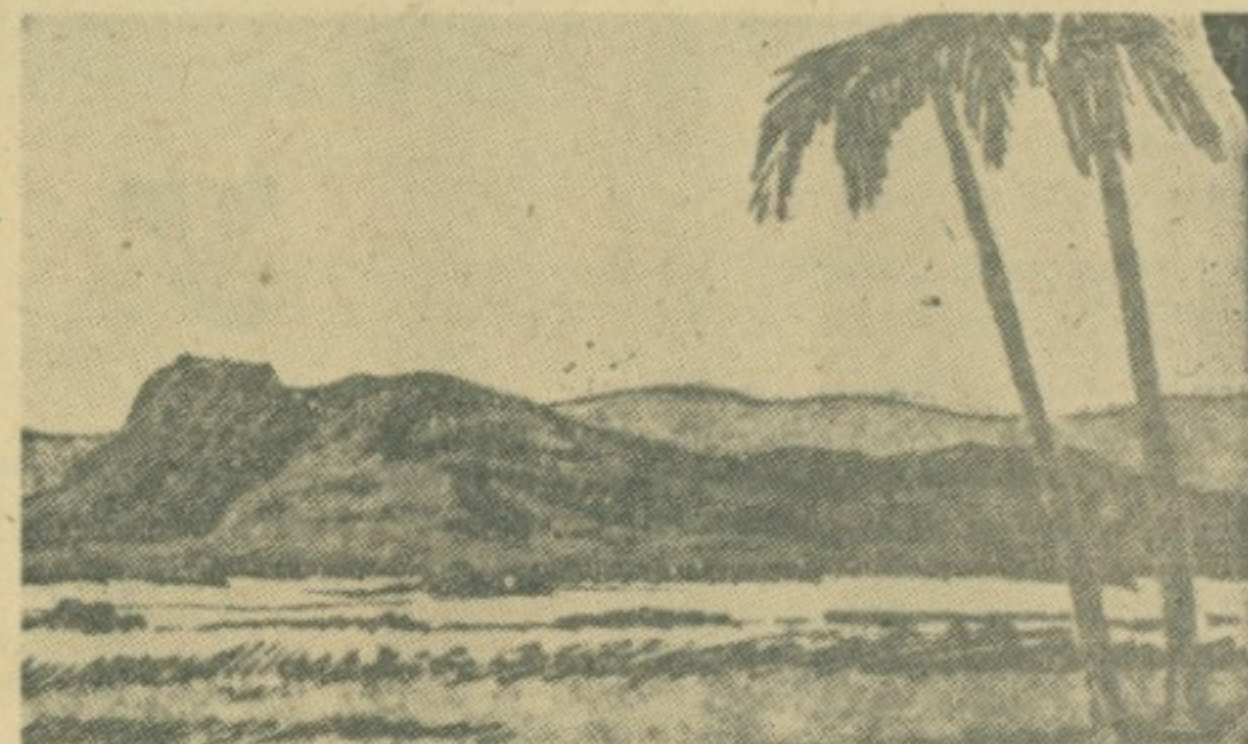

ЈЕДАН ОД УЧЕСНИКА-СТРЕЛАЦА ЗА ВРЕМЕ ТРЕНИНГА

ОМИЉЕНИ ЈАПАНСКИ СПОРТ: ПУЦАТИ ИЗ СТАРИХ ПУШАКА КОЈЕ СУ НАВИЈЕНЕ КУГЛАМА ВЕЛИКИМ КАО БИЛИЈАРСКЕ ЛОПТИЦЕ. ПУШКЕ ПОТИЧУ ИЗ 1543. ГОДИНЕ.

лаца виде у положају који не одговара њиховом достојанству.

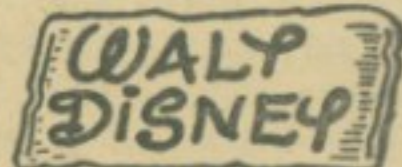
Ови необични стрелци, обучени у кимоно и са некадашњим шлемовима на глави, пуцају из пушака које потичу из 1543. године, из времена када су их у Јапан донели португалски морепловци. У овима грешка може да изазове озбиљно рањавање.

ЦИН КОЈИ СНАВА

На слици је цртеж једне природне формације стена на острву Кауаји. Острво је саставни део Хавајског архипелага. Ова стена веома личи на неку динајску фигуру у лежећем положају.

МАЧ У КАМЕНИ

У пепелом засутом Херкулануму научници су нашли глинену посуду са тамним дном покривеним некаким талогом. То је најстарија од свих до сада познатих мастионица на свету. Готово хиљаду година у њој се сушило мастило: оштрица чај растворена у уљу. А древно црвено мастило, чији састав још није тачно утврђен, сматрало се у Риму као свето: њиме је писао само цар. Свакако да „божанствени“ Август није ни сањао да ће две хиљаде година касније ту привилегију користити читаво војско учитеља и професора у целом свету за исправљање грешака у њачким свескама. Римско мастило могло се лако избрисати влажном крпцом или просто — олизати језиком.

За писање по пергаменту било је потребно нарочито мастило које се упијало у кожу. Справљали су га од лепљиве тинктуре „мастиљавих орашчића“, болесних израштаја на листовима храста и белог бреста, мешајући је са плавом галицом.

Средњовековни учењаци чували су као највећу тајну своје „рецепте“ за справљање „вечитог“ мастила.

Данашње врсте мастила начињене су од хемијских боја.

● „Кара-туш“ — „црни камен“ остављао је читак траг на белој подлози. Тај камен за писање чуван је у кожној заштитној футроли или у комаду шупље трске. Италијанске оловке од црног глиненог шкриљца постепено су потиснуле сребрне и оловне штапиће којима се некад писало.

У 16. веку Енглези су у својој земљи открили графит. Од комада меког камена исецали су плочице, глечали их и делили на крижуре.

ВОЈ КАО МУМИЈА

Недавно су у близини храма Хелиополис, недалеко од Каира, у једном гробу из времена двадесете династије, пронађена два ноја. Зна се да су стари Египћани дубоко поштовали мачку, крокодила и птицу ибис, тек се за ноја није знало.

Према специјалној краљевској наредби, графит се смео „вадити из земље само шест дана у седмици“. Египетски владари су се бојали да ће се то једино налазиште графита у свету истрошити. Тако је трајало два века, а онда је чистог графита почело да нестаје. Уметници су поново почели да цртају сребрним, а њаци оловним штапићима. Најзад се 1795. године Француз Коитје досетио да графитну праšину помеша с глином: добијено је „срце“ модерне оловке. Почитавој Европи стале су да ничу фабрике које су то срце одевале у „кошуљице“ од кедровог и кипарисовог дрвета. Тако се родило највернији друг свих ђака — оловка.

● Одакле почети историју челичног пера? Од металних оштрих штапића којима су се служили писци асирског цара Асурбанипала? Сликеписмена гребањем су исписивана на глиненим таблицама, камену, палином лишћу, на кости и бакру.

У школама старе Грчке учитељ је цитирао Хомера а деца су, држећи на коленима воском премазане дашчице, записивали његове речи о боговима и јунацима додајући на крају сваког пасуса: „Буди пријежан, о, дечаке, да те не би нишбали“. И да га не би нишбали што је погрешно, дечак је окретао свој штапић за писање — стилос — и његовим тупим крајем брисао нетачно или ружно исписане речи.

Касније се писало трском — каламусом. Шупља цевчица задржавала је капљицу мастила која је постепено клизила низ заострени врх. То је већ било перо које је неколико векова покривало панирусе египатским јероглифима, грчким, латинским и арапским словима. За овим је дошло еластично гушчије перо које је шкрипало по пергаменту средњовековних рукописа и правило „крмаче“ на рецептима алхемичара.

Око 1820. године појавила су се права метална пера. Била су скупа и власници челичних или златних пера брижљиво су их стављали у влаке украшене драгуљима. Тек почетком нашег века челично перо, израђено фабричком машинном ускочило је у ђачку торбицу.

Догодило се у...

...Енглеској. Познати енглески фудбалер Фред Пикеринг доживео је једног јутра непријатно изненађење. Његова жуто обојена кућа осв

нула је премазана црвеним и белим пругама — традиционалним бојама његовог најжешћег противника, фудбалског клуба из Ливерпула.

...Малезији. За време једне вежбе новопечени војник Ликау провлачио се пузећи кроз високу траву и изненада се нашао пред једним чудним лицем. Одмах затим у-

следно је жесток загрљај: војник Ликау једва се ослободио загрљаја употребивши при томе и песнице и — један медвед, уверењено гуњајући, повукао се у цунглу.

...Ванкуверу. Уз заглашну дреку, гомила тинејџера бацила се на воштане фигуре „чупавих буба“ док су ове истовариване на аеродрому из

једног тек приспелог авиона. Особље аеродрома је једва успело да воштане лутке ослободи врелих загрљаја и тиме спречи да се не растопе.

...Брунsvику. Директор једне техничке школе наредио је седморици ученика, који су имали по узору на „битлсе“ дугачку косу, да продефилију испред својих школ-

ских другова и другарица. Пре параде он је сваком од те седморице својеручно ве- зао у косу по једну велику жуту машну.

...Конектикату. Шездесето годишња Бети Чомен заименована је недавно за предрадницу смене у једном прелудећу за рушење старих зграда. Енергична старица, која се о-

вим занимањем бави тек од недавно, изјавила је да јој ова врста посла изванредно прија и да су све физичке и психичке тегобе које је раније осећала потпуно нестале.

У СРЕДИШТУ ВАТРЕ

Екипе за гашење пожара истог тренутка су се одазвале позиви и похитале на задатак колима и авионима. Као за пакост дучуо је ветар и проширио пламен. У ствари, ветар је допринео да се шума распламса још неколико километара и пламен дотера готово до морске обале док је шума и допирала. Људи су радили без даха до сутона, а онда је стигло обавештење из западног сектора: да се и тамо пламен проширио дуж једног кањона.

Фрејхофера и његову екипу замало није заокружила ватра. Повукали су се читавих 60 километара до обала реке с планом да ту покушају да задрже стихију. Пламен је пустошио на неких 900 хектара. Хеликоптери слу- жбе за заштиту шума су о- поминjali становнике изолованих кућа које су могле бити угрожене, као и неколико мањих фабрика за прераду дрвета које су се такође налазиле у опасној зони. Већ у зору маса света у селу А- беј-Кемп које се налазило на другој обали реке, побегла је пред стихијом. Али се одједном установило да ме- бу избеглицама нема Билија Смутерса и његовог нећака.

Био је то висок и мршав седамдесетогодишњак. Чуо је и он упозорење с хеликопте- ра о опасности да се треба што пре склонити. Али, он на то није обраћао пажњу, није веровао да ови нешто знају. Напротив, узео је до- глед и заједно са својим не- ћаком, дечаком од 12 година, кренуо ка оближњем узвише- њу да гледа пожар.

— Све су то тричарије, Хомере, — рече Били при- осећи доглед очима — све је удешено за оне на телевизи- ји. То је већ четврти пут за последњих 12 година да на- праве гужву, а кад погледаш, оно ништа...

Али, он застале усред ре- чи, а Хомер који је голим о- чима гледао у правцу ватре, упита га:

— Шта је?
— Богами, овог пута је то леп пожар... боље би било да кренемо кући, а... мо- жда би ипак требало да идемо ка северу како гласи упозо- рење.

Вратили су се у малу фаб- рику. Била је већ ноћ кад су кренули неким старим ципом. Стари више није причао. Ћу- тао је као заливен и возио путем ка друму свега неко- лико километара. Одједном, мрак је почео да бледи. Из- гледало је као да свиће иза брежуљка. Али, дан се не ра- ља на северу...

— Погрешно си пут, чика Били! — повика Хомер ско- чивши. Били је зауставио цип и рекао више за себе: „Ово

Језички пламена изненада су се појавили са разних крајева у источном делу шуме у Калифорнији. Нико не зна како је дошло до пламена. Можда је неки зверокрадна бацно онушак од цигарете или је, можда, пожар изазвала мала наивна искрица која је излетела из аусуха неког камiona док је пролазио ивицом шуме, па се пожар про- ширио према средишту. На крају није ни било више важно то, колико да се пламен разбуктао и почео све пред собом да гута: од ниског жбуња до великог дрвећа. Било је стра- вично гледати како, тако рши за трен, дрво изгори и постане црно и голо. Термометар је тога јутра у 10 часова 23. ок- тобра 1955. године показивао 39 степени у хладу.

је север, знам ја куда во- зим“.

— Али, видиш ли пламен?

— Јави се дечак.
Настаде тајац. Упирали су погледе у ружичасту свет- лост која се пробјегала из мрака и Хомер повика:

— Па овде постаје вре- ло!... Чика Били, шта ћемо?

— Умири се, некако ћемо се већ извући! — прекиде га Били и крену цип уназад.

Сауда околно цело хориз- зонт је био црвен. Нашли су се у затвореном пламеном кругу. Први пут у животу Били Смутерс се озбиљно уплашио.

Покушали су да се проби- ју према западу где је из- гледало да је пламен слаби- ји, али... ништа. Вратили се на узвишење и видеше да је пожар стравичан. У зору су стигли својој кући смрљени од умора, презнојени од на- пора и страха, неми од ужа- са. Топлота је већ постајала неподношљива.

— Не брини, Хомере, у средишту смо, али они из хеликоптера ће нас наћи, ваљда нас не могу оставити овде усред ватре! — рече Бил искочивши из ципа.

— Чика Били, па ми смо готови! — почео је да муца уплашени дечак, а затим од- једном скоро врисну: — Пламен!

— Брзо овуда, Хомере! — повика Били и повуче за со- бом дечака који је јечао: — Ја нећу да умрем, нећу...

— Не вришти, смири се! — покушавао је Били да га умири али и сам престрав- љен као никад.

— Доста, има излаза, ја знам... — муцао је увера- вајући себе и вукао дечака који је унезверено понављао: „Пламен, пламен...“

Били Смутерс је угледао како пламен обавија кућу... и зачуо пуцање намештаја.

жури, видећеш! — повика Били замахујући што је мо- гао јаче и брже. За веома кратко време, ископали су велику јаму и Били тако ре- љи баца Хомера у њу ви- цујући:

— Лези! — па пребаци ци- раду и набаца земљу на њу. Затим се и сам увуче у јаму и намаче цирладу. За трен са- мо протур главу и виде ка- ко дрвеће нестаје у пламе- ну... а онда брзо навуче цирладу и више ни речи не проговорише.

Нашли су их два сата кас- није, пошто је цела та зона већ уништена. Људи из Фреј- хоферове екипе кад су сиш- ли из хеликоптера видели су да се земља још пуши, а ту и тамо је горео понеки пла- мен.

Били и Хомер су били не- помични испод цираде. Кад су је дохватили она се рас- пала. Њих двојица су још били ту: изгорела им је ко- са, обрве, били су пуни опе- котина, али — живи.

Дим је почео да гуши. Вре- лина је постајала све непод- ношљивија. Били је осећао страховит притисак у глави. Схватио је да сада треба ра- дити брзо.

— Хомере, буди храбар, још мало! — повика и потр- ча колико је могао ка кући- ци у којој је држао алат; врати се одавде са два ашо- ва.

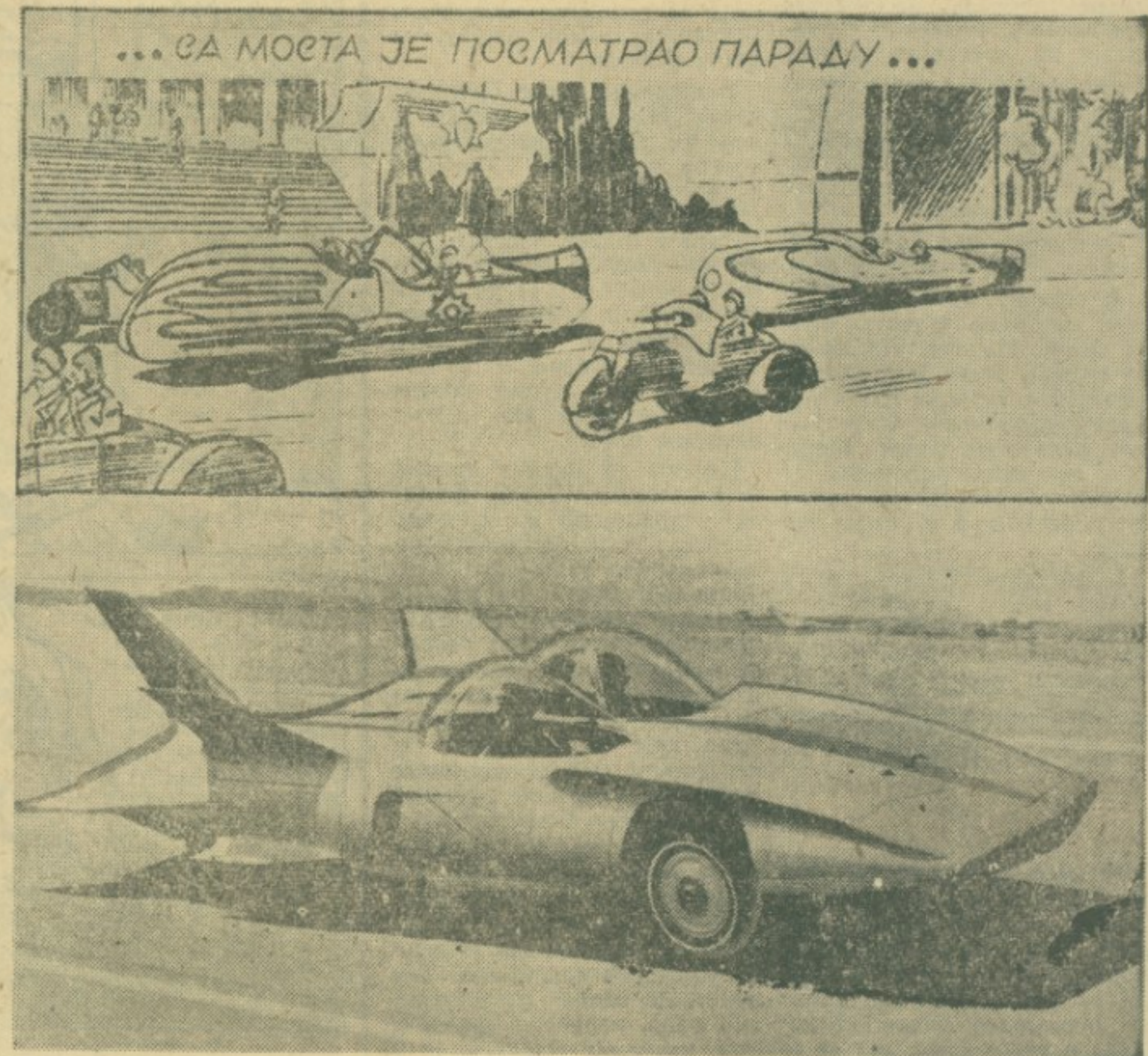
А сада, брзо копај! — ре- че му и врати се кућици да донесе велику цирладу.

— А зашто коламо? — у- пита дечак.

— Не говори ништа, него

У 661. БРОЈУ ОБЈАВИЛИ СМО НАПИС О ПРЕДВИ- ТАЊИМА АЛЕКСАНДРА РЕЈМОНДА. УЗ НАПИС ДАЛИ СМО И ИЛУСТРАЦИЈЕ КОЈИМА СЕ ДОКУ- МЕНТУЈУ ПРЕДВИТАЊА ПРТАЧА ФЛАША ГОР- ДОНА

ФЛАШ

АУТОМОБИЛ МАШТЕ И СТВАРНОСТИ

Догодило се у...

...Лос Анђелосу. Тринаес тогодишњи гимназијалци Деј- вид Вилијамс и Пет Кул по- ставили су нов светски ре- корд: на љулашци за две о- собе провели су 72 часа. За

то време они нису престали да се љуљају мада су најме нично спавали. Наиме, док је један спавао други је покр- тао љулашку и пазио да ус- нули партнер с ње не падне.

...Аустралији. У рестора- нима и баровима свих већих аустралијских градова, као на рочити специјалитет служе се разна пића помешана са гле-

черском водом са Новог Зе- ланда. Љубитељи добре кап- љице тврде да виски поме- шан са водом „гарантовано старом 3.000 година“ има на- рочити укус и — цену.

...Брисбејну. Британски п- сељеници Роберт Бернс и ње- гова жена вратили су се у Ен- глеску јер више нису могли да одоле жуђи за домови- ном. Али, није прошло ни не-

колико месеци а они су опет отпUTOвали натраг у Брисбејн јер је њихов пас, кога су са собом били повели у Енгле- ску, страховито жалио за сун- чаном Аустралијом.

ТАРАСОВО ДЕТИЊСТВО

Извод из књиге о великом украјинском песнику Шевченку

Тарас већ спрема. Поћи ћемо раније да не бисмо закасни.

Тарас је само то и чекао. Мајка га још једном нежно помиљова по глави и нагуче му нову капу купљену у Волчану. На раме му обеси торбу, у коју малишан стави бухвар.

— Срећно сине, нека деди на рука буде лака, учи добро...

Деда Иван пође, жустро корачајући и поштапајући се. А тамо, подаље, наспред утрине, налазила се кућа писара Рубана.

Видећи их кроз прозор писар им пође у сусрет.

— Добро јутро — поздравља деда. — Ево, господине писаре, доводим вам мог ђака у школу.

— Дакле, то је син Григорија Шевченка, оног што тако лепо пева „Лугом идем, коња водим“? Добар певач, добар... И писар погледа Тараса. Овај је био збуњен и гужвао је у рукама своју нову капу. Добро, кад је тако, рече писар, нека уђе у школу.

Писар отвори врата и пропусти Тараса у трем.

— Улази у кућу. Тамо се већ налазе остали ђаци...

И Тарас уђе у не баш велику кућу. На средини се налазило сто са двама клупама. Око зидава опет клупе. Лево пећ и полице за судове. У једном углу саме иконе; неке прне, на којима се тешко могло нешто разазнати, друге блиставе, као у цркви.

Деца се обрадоваше уласку Тараса, а нарочито његов најбољи друг Данило Бондаренко. Одмах почеше

да се препиру где ће Тарас да седне. Школа је могла да прими само десетак ученика, док је у селу за школу било више од стотину деце, изузимајући женску децу, јер она нису имала право.

Кад су се врата отворила уђе у собу писар Рубан.

— Где ће Тарас да седне? запиташе дечаки у глас.

— Данило, дигни се, и направи мало места за друга.

И час поче.

— Аз, буки, вједи...

„Тешко ће бити научити писати — често је дада говорио — ваго гледај, памти, учи!“ И Тарас се напреже.

Хтео је брзо да научи да пише, чита и црта.

Али није дуго Тарас похађао школу. Ускоро му је мајка умрла, а отац се поново оженио. Маћеха је била сурова и неписмена жена.

Тако је Тарас остао да чува стоку и да помаже око куће.

И прошло је отада неколико година. Маћеха није волела дете, све јој је оно сметало. Једне недеље, кад је дошла из цркве била је боље расположена.

— Тарасе, спреми се мало, ускоро ће доћи ђакон.

А кад стиге ђакон Петар Бохородскиј, прво се поздрављив с маћехом и одмах седе за препуну трпезу. Маћеха га је ставио нукала: „Узмите на здравље, молим вас“.

У зло доба сети се ђакон којим је послом стигао и запита за Тараса?

— А где је ваше дете?

— Ево га, господине ђаконе... и она изведе на средину собе дете.

— Приђи, рече ђакон и пружи му руку да је пољуби.

Рука је мирисала на свеће и тамјан.

— Поћи ћеш са мном на моје имање које није мало. Поставиће бити доста; за свињама, за кравама, за стоком, раж треба млатити, а зимићу те учити да пишеш, и да читаш псалтир.

Дак је ђакон говорио о сточи, Тарасу се срце стеже, али

на његове последње речи, које је ђакон казао врло тихо, малишану засјаше очи.

Ради науке отшао би на крај света.

— Хоћеш ли поћи са мном?

— Хоћу.

— Хоћеш ли ме слушати?

Тада се умеша маћеха:

— Како да неће, господине ђаконе. Па и он, је кад куће све радио. Ако не буде слушао, сигурно имате вишићев прут.

— Ако не буде слушао биће и вишићеве и брезове батине.

— Мораш да слушаш господина ђакона, јер ће он тебе научити многим стварима. Знате, једина му је маза што је јако упоран — стално носи неку књигу и од ње се не растаје. Књига му мозак заглупљује.

— Није то рђаво, што воли књигу. Књига весели срце, као и овај напиток — и ђакон натегну и другу флашу слатког напитка.

— Хајте спреми се Тарасе, одмах крећемо. Од сада си ти мој надничар.

Ускоро се улицом Кириловке могао видети ђакон како крупним корацима одмиче, а за њим трчкара Тарас.

На грудима је стекао велику књигу — псалтир, а у другој је држао торбу са одећом — цело његово благо.

... Тако је почео Тарасов живот међу људима. Цео дан је морао да ради, а ноћу му је рвца служила као јастук.

По стомаку му је бућкала црцвара, а дешавало се да и тога не буде и да легне без вечере. Тада би ђакон говорио: „Сит човек постаје тром, а ти Тарасе мораш да будеш чигра, не ваља много јести“.

Прво што му је ђакон наредно било је да млати просо, јечам и оvas.

Дуго Тарас није знао да руже млатилом, јер је оно могло да га удари по лицу. Кад би један лео омлатио на гумну, морао би да сакупи сламу, затим плеву и онда зрна, па опет нове снопове да постави; и тако стално.

Увече није осећао своје руке, ноге би отказале послушност, а леђа страшно бодела. Био би толико измучен, да је често без вечере заспао.

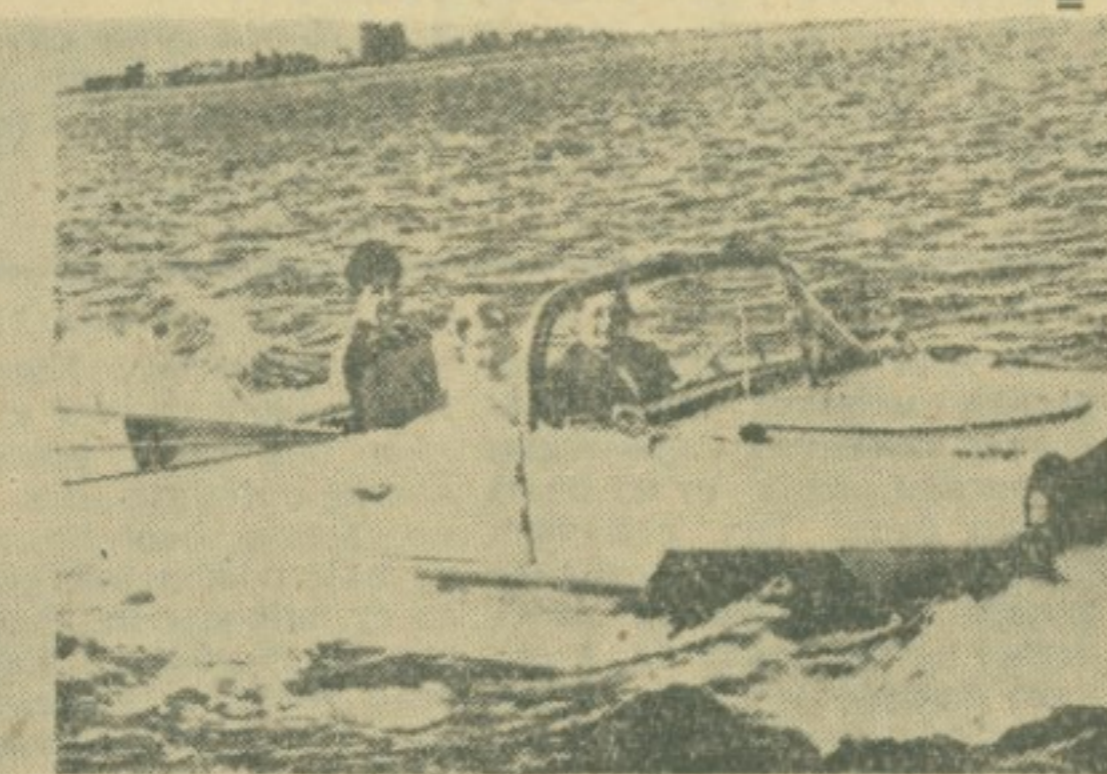
Али је то данас Сунце закаснило да обасја Тарасове прозоре? Он је већ будан. Мајка се осмехује на њега. Њен глас звучи као песма, речи су јој благе и пуне топлине, а светло плаве очи красе јој младолито лице. Она је узбуђена. Њен син данас први пут полази у школу. Учитељ ће му бити писар Рубан.

Стигао је већ и деда Иван. Здраве се.

— Па лепо, видим да се

ГОРДОН

У ОВОМ БРОЈУ ДОНОСИМО ТРИ ИЛУСТРАЦИЈЕ О АУТОМОБИЛИМА „СУТРАШНИЦЕ“, О ПОДВОДНИМ РИВОЛОВЦИМА И О ВОЗИЛИМА ПО Ваздуху, ВОДИ И ЗЕМЉИ. АКО НИЈЕ НЕШТО ОСТАВАРЕНО, А ОНО ЈЕ НА ПРАТУ

ГОРДОНОВО ВОЗИЛО: Ваздух — ВОДА — ЗЕМЉА

ПРЕДВИДЕО ЈЕ ГЊУРЦЕ И ПОДВОДНЕ РИВОЛОВЦЕ

ЖИВИ

РАДАРИ

Животиње које претежно живе у мраку, у пећинама на пример, као и оне које у лов иду ноћу, природа је обдарила „радарима“ који им замењују вид. Захваљујући њима те животиње се без по муке крећу по мраку. Код неких животиња „радар“ је смештен у брковима или осетљивим длакама, док другима за то служе уши које могу да чују и звуке нечујне људском уху.

РЕДАК СЛУЧАЈ

Случај Шведанина Рањака растом. Тако је 1946. године Андерсона из села Кумије био висок 1,75 м а тежак 85 килограма, а 1956. године његова тежина је износила само 1,46 килограма. Многа испитивања која су на њега вршила скандинавски и а тежина 50 килограма. По специјалисти показала су да сле тога престао је да се смањује, али случај је и до данас он с годинама бива све мањи остео неразјашњен.

Кокошји језик

„Глупа кокошка“ — назвао је своју књигу немачки научник Фрих Бајермер мада је његово дубоко и искрено уверење да је кокошка паметна и да је у свом понашању „велики дипломата“.

Педесет година је Ерих Бајермер, члан научно-истраживачког института Макса Планка, пажљиво посматрао понашање кокошака и дошао до закључка да оне не само што имају свој језик, већ и да све врсте разговарају једним истим језиком. Доктор Бајермер је утврдио да се речник „кокошјег језика“ састоји од 35 „фраза“ које изражавају најразличитије емоције кокошака.

Поред тога, Бајермер је снимно на магнетофонску траку разне сигнале којима се кокошке служе у тренуцима опасности и утврдио да постоје четири или пет врста сигнала који опомињу на озбиљну или далеку опасност која им прети из ваздуха или са земље.

«ВАЈАЊЕ» ПРЕМА УПУТСТВУ

У Америци се продају ковчежићи који садрже детаље за састављање фигура. Довољно је да се ови делови поређају према приложеним упутствима и прелију гипсом па да се добију разне фигуре животиња или статуете.

КО СУ БИЛИ ГУСАРИ

ЦРВЕНА ЈЕДРА НА СЕВЕРНИМ МОРИМА

На слици је викиншки брод средње величине назван дрејкар, из IX века. Највећи дрејкари били су дугачки 40 метара а пловили су на весла (30) или помоћу великог четртакостог једра од мекше коже или штофа, али углавном црвене боје. Ратни црвожуги штитови били су окачени дуж ивице брода. Дрејкари нису имали покривене палубе где би морнари могли да се склопе, већ је корито брода било прекривено неком врстом мушеме.

ЛЕГЕНДАРНИ ВИКИНСИ

ИЗ ЈЕДНЕ ХРОНИКЕ

Балтазар Антон Крчелић пореклом из Крбаве тоном свог школовања постигао је докторат филозофије и теологије. Био је свештеник, а по црквеном достојанству каноник загребачке епископије, увек у сукобу са својим претпостављенима. Он је тешко наилазио на искрено пријатељство својих по звању садржова.

Крчелић је био историчар и написао је неколико дела о животу и раду загребачке епископије, а исто тако и једино од најзначајнијих дела које је читав век остало у рукопису, јер је писац у њему отворено говорио о свему што се у Хрватској дешавало од 1748. до 1767. године, па штавише, и толико отворено и непоередно да је овај његов спис проглашен саблазним делом, које у целини јавност ни како не сме да упозна.

Крчелићеве „Ане“ или историја, а што отприлике значи: „Годишње белешке, хронике“ писане су на латинском језику. Међутим, за њих је речено да су више мемоари него историјски приказ, а сам Крчелић није хтео да их објави за свога живота, да би био миран и поштеђен од многих својих противника. После његове смрти, они који су преузели заоставшину врло угледног и ученог писца, прегледајући те исте његове „Ане“ — избрисали су мастилом око двадесетак страница, које су заувек остале нечитке за свакако једну врло важну и вредну, иако потпуно интимну историју оновременог живота у Загребу, па и широк Хрватској.

Иако је имао много непријатеља, Крчелић је био поштован због своје велике учености и знања. Његове „Ане“ представљају за нашу данашњу историјску науку врло значајан документ, нарочито за проучавање политичке друштвене и културне историје Хрватске у XVIII веку. Он је бележио и ситуације догађаје и готово ништа није изостављао што се десило у његово време и чему је он био сведок или што је допрело до његове осетљиве и врло критичке личности. И посебно треба истаћи да ово његово дело представља главни извор за историју сељачких буна у Хрватској, нарочито у другој половини XVIII века.

Док су Крчелићеве „Ане“ биле још у рукопису, — у латинском оригиналу, први пут их је крајем прошлога века објавио хрватски историчар Тадија Смичклас — оне су послужиле као извор грађе двојници хрватских књижевника.

У рукопису су их читали Аугуст Шеноа и Јосип Еуген Томић. Шеноа је, углавном, на основу Крчелићевих „Ана“ написао свој историјски роман „Диогенис“ а Томић историјски роман „Преторијанац“ и још неке мање ствари.

Поједине догађаје које није у овој својој богатој хронизи Крчелић приказује ванредно живо. Тако да се његове „Ане“ данас могу читати с великим интересовањем.

Представљају за нашу данашњу историјску науку врло значајан документ, нарочито за проучавање политичке друштвене и културне историје Хрватске у XVIII веку. Он је бележио и ситуације догађаје и готово ништа није изостављао што се десило у његово време и чему је он био сведок или што је допрело до његове осетљиве и врло критичке личности. И посебно треба истаћи да ово његово дело представља главни извор за историју сељачких буна у Хрватској, нарочито у другој половини XVIII века.

Док су Крчелићеве „Ане“ биле још у рукопису, — у латинском оригиналу, први пут их је крајем прошлога века објавио хрватски историчар Тадија Смичклас — оне су послужиле као извор грађе двојници хрватских књижевника.

У рукопису су их читали Аугуст Шеноа и Јосип Еуген Томић. Шеноа је, углавном, на основу Крчелићевих „Ана“ написао свој историјски роман „Диогенис“ а Томић историјски роман „Преторијанац“ и још неке мање ствари.

Поједине догађаје које није у овој својој богатој хронизи Крчелић приказује ванредно живо. Тако да се његове „Ане“ данас могу читати с великим интересовањем.

Представљају за нашу данашњу историјску науку врло значајан документ, нарочито за проучавање политичке друштвене и културне историје Хрватске у XVIII веку. Он је бележио и ситуације догађаје и готово ништа није изостављао што се десило у његово време и чему је он био сведок или што је допрело до његове осетљиве и врло критичке личности. И посебно треба истаћи да ово његово дело представља главни извор за историју сељачких буна у Хрватској, нарочито у другој половини XVIII века.

Док су Крчелићеве „Ане“ биле још у рукопису, — у латинском оригиналу, први пут их је крајем прошлога века објавио хрватски историчар Тадија Смичклас — оне су послужиле као извор грађе двојници хрватских књижевника.

У рукопису су их читали Аугуст Шеноа и Јосип Еуген Томић. Шеноа је, углавном, на основу Крчелићевих „Ана“ написао свој историјски роман „Диогенис“ а Томић историјски роман „Преторијанац“ и још неке мање ствари.

НАЈЕЗДА НА ЕНГЛЕСКУ

У „Англо-саксонској хронизи“ први пут је описан долазак једне групе ратних бродова 787. године, који су приспели са своја три брода из неке северне „рајбојничке земље“.

Искрцавања су се наставила и следећих година и села поред обале, стоваришта и богати манастири били су пљачкани и паљени. Најзад, се Викинзи, јер то су били они, појавили на ушћу Темзе 851. године, са наоружаном флотом од 300 бродова. Одатле продреше у унутрашњост све до Кентберрија и Лондона.

Доцније, Викинзи су усавршили своју ратну технику, и научили, да одмах по искрцавању направе мала утврђења. Отимали су коње и створили нови род војске — коњаницу.

ПОД ЗИДОВИМА ПАРИЗА

Викинзи су освојили такође извесне области француске обале и стигли до Париза, мада нису успели и да га освоје.

Затим су се спустили ка Италији. Нигде се нису зауставили, али места у којима су остављали мале трупе да би заузеле село или тврђаву, одмах су постајале центри пиратства.

Наставиће се

Он је осудио поступак феудалних моћника према кметовима сељацима, хрватским и српским, који су из очаја дизали буне. Тих сељачких буна, у размаку од неколико деценија, Крчелић је забележио читаво мноштво. А ево како описује угушење једне буне у области Крижевачке жупаније.

„Под подбановим вођством предводи се пљачка несрећника. Исто тако врше се убиства. Подбан одређује крвнике, а потом отимали су волове, краве, јунак, свиње, кобиле и сваку врсту стокe, а оно што им није било потребно за јело, делили су између себе... Кад се прочуло за лакомест код тог пљачкања, више племића позва своје слуге да помажу својим господарима у пљачки, па их је вољо много наврело на таква недела. Узи маху и разне кућне потребштине, које су могли однети, као сукно, хаљине, јошуље... Убијали су без обзира на доб спол, и кривњу свакога, на кога би се намерили код првих похода, и то без икаква суђења, тако да су мајке као луде радије бацале своју децу у во-

ду да се удаве. Касније су слали заробљенике у Загреб — и они су... након врло кратке расправе без икакве могућности одбране, изложени најстрожем поступку. Били су најпосле на врло окрутан начин убијани. Како није било толико вешала, вешаху их о гране стабала или би их обесили расечене и раскомадане.“ То је било године господње 1755...

Према побуњеним сељацима поступало се на исти начин као и за време велике сељачке буне коју је предводио Матија Губец. — „Ништа се не мења међу нашом властелом — каже Крчелић, јер, они се и поред тога забављају, и крв сељака као да им нарочито мирише“.

Покладне забаве, које су у великашким господским дворима приређиване у Загребу биле су принудне. Угледнији грађани морали су да им присуствују, и да плаћају скупе улазнице, иако им до тога није било стало. Великашке оргије сипом су у свој вртлог улазиле и грађане, и ту би они скромни и невестити, били жестоко увређени и исмејани.

Кад се подбан вратио у Хрватску настала је деоба пљачке са сиромашних кметовских селишта, с великим слављем и изнаношењем „правичности“ властеле која је угушила сељачку буну.

А каква је била та по сељачки и грађански свет злокобна 1755. године, Крчелић каже: „По невољама разнолика: сад је обилазила поплавама, тако да народ није памтиво ни таквих ти већих, а сад је опет преовладала претерана суша, тако да је било мало сена, једном речју била је потпуно неплодна. Пшеница и раж покварене нездравим ваздухом — нису се могле ни пожњети... Зима је била потпуно променљива, кишовита и без уобичајених студени, па је људе мучила различитим болештинама“...

А кад је ишао, казује Крчелић, у Крижевце — наилазио је села поплаћена и опљачкана, а на дрвешу, вај ужаса, — „Још се њишу лешиви сељачких мученика“. И овај свештеник узвикује: „Бог високо, и цар далеко...“

ЗАНИМЉИВОСТИ О ЈЕЖУ

ПРЕ НЕГО ШТО ЂЕ ЗАВРШИТИ СВОЈУ УМЕТНОСТ „УВЛАЧЕЊА У СЕБЕ“. ЈЕЖ ВАЈА ЈОШ ЈЕДАН КРАТАК ПОГЛЕД ИЗ СВОЈИХ ТАМНИХ ОЧИЈУ ОКРУГЛИХ КАО ДУГМАД

Ко већ није позавидео томе бодљикавом малом створу од кога у часу опасности не остје ништа друго него један бедем од бодљи. Јеж стварно не може да се потужи: природа га је добро опремила за круту животну борбу.

Јеж је распрострањен не само по целој Европи, изузев северних крајева, него и по највећем делу Северне Азије. Налазимо га подједнако по равним и брдовитим крајевима, по шумама, њивама и вртовима, а у доста великом броју живи у Русији.

Јеж је смешан намрштено, а уз то је добар, бојажљив другар који се пробија кроз живот часно и поштено са муком и радом. Како је неспособан да буде друг, скоро је увек усамљен, или највише у друштву са женком.

Женкин стан налази се скоро увек близу мужјаковог, обично у истом врту. Догађа се, такође, да обоје леже у истом гнезду када јежеви не могу да се одвоје од женке, те редовно деле легало са њом. При том се они играју једно с другим, задиркују се и јуре. Када женка окоти 3

до 8 слепих потпуно голуждраних младунаца, положи их испод живице или у шупљину неког пања.

Младим јежевима потребно је извесно време да им нарасте њихова бодљикава одећа и да науче да се помоћу свога необично јаког кожног мишића вешто увуку у себе као и њихови родитељи. Када то постигну, они могу безбрижно да поћу у ноћни лов.

Јеловник јежа је врло богат. Он једе инсекте, мишеве, црве, шарке итд. Не воли, како неки мисле, да пљачка птичја гнезда. Ако нађе у неком врту шољу млека, коју му је оставио човек, он се одриче тога „дружног“ обичаја. Све у свему он има добар однос према човеку. Међутим, стари Грци нису волели да им јеж пређе преко пута учи неког већег путовања или неког другог важног подухвата. Иначе у земљама које представљају његову домовину не може о њему ништа лоше да се каже.

Говорећи о јежу у Бремену се на једном месту описује и једна његова борба са отровником.

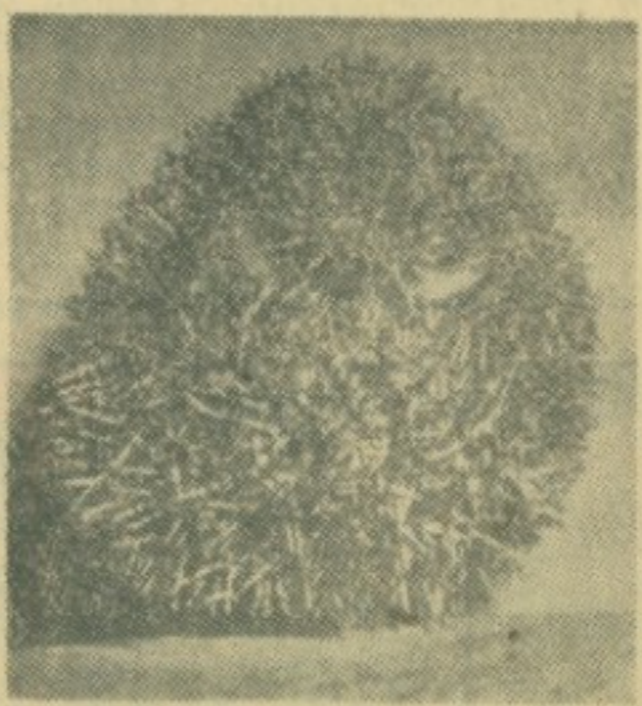
— Једнога дана пустио сам

у женкин сандук, пише један природњак, једну велику шарку, док је јеж-женка мирно дојила своје младе. Пре тога сам се осведочио да је шарка отровна, пошто је два дана раније убила миша. Женка-јеж ју је намирсала врло брзо (јежеви се никад не управљају чулом вида, него чулом мириса). Подигла се са свога легала, обила око ње не чувајући се, њушкала је од репа до главе, пошто је шарка лежала испружена, а нарочито је њушкала чељуст. Шарка поче да сикће и уједле женку за њушку и усне. Не обраћајући пажњу на све то, женка је полако лизала ране, не одступајући. При том је добила још један груб ујед у испружен језик. Не попуштајући продужила је да њуш-

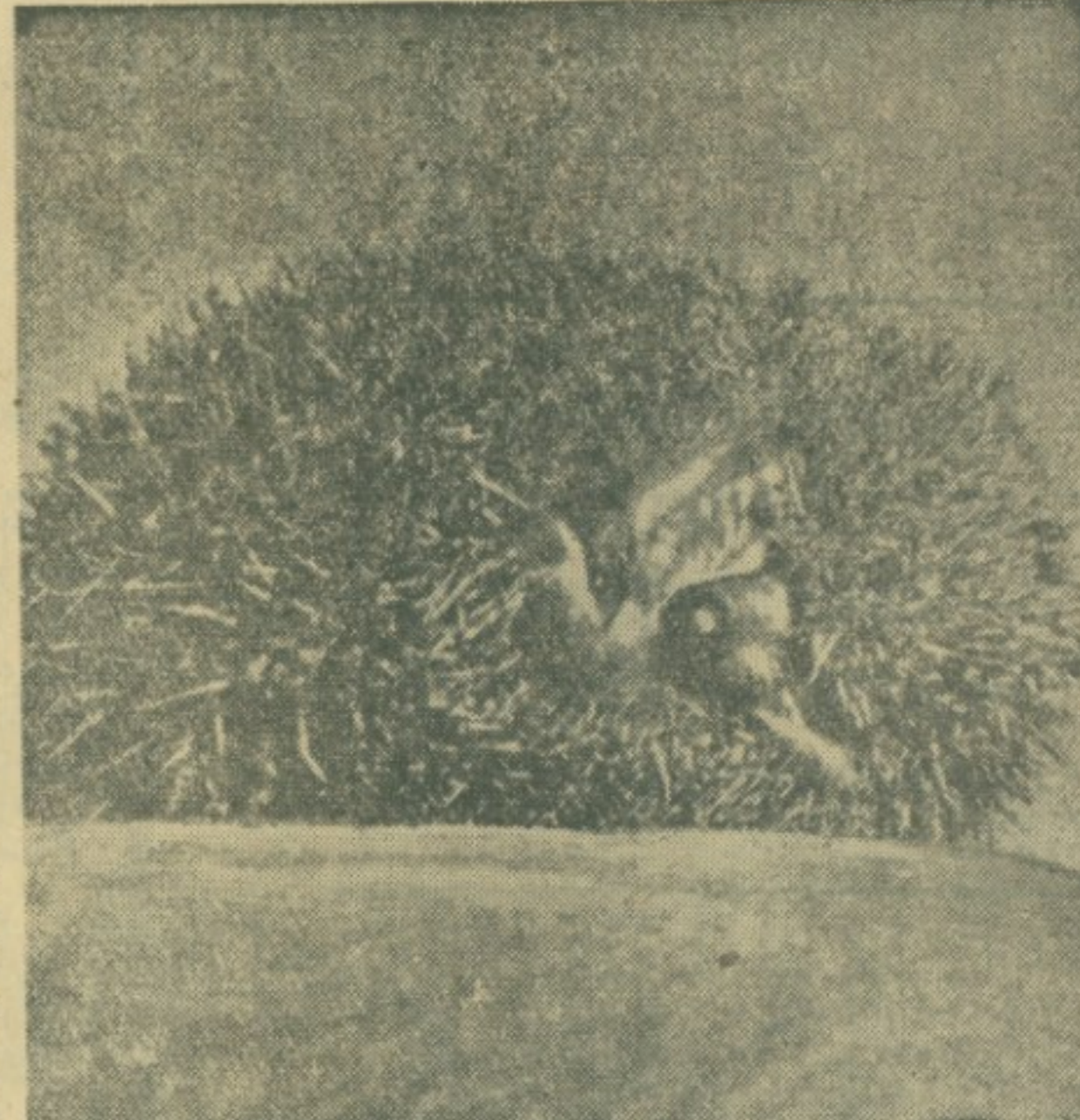
ка разбеснелу змију која ју је стално уједала. Најзад јој је женка-јеж дограбила главу и самлела је међу зубима, упркос шаркином опирању — прогутала је све: отровне зубе и отровне жлезде, па је даље прождирала шарку све до половине тела. Тада је престала и сместила се крај младунаца које је надојила. Увече је појела остало и још једну младу шарку. Следећег дана појела је опет три отровнице и осећала се са младим сасвим добро. На ранама се није видео било какав отров или нешто слично.

Кад наиђу мразеви јеж се дубоко укупа у своје легало и ту проведе хладно зимско време у непрекидном зимском сну. Осим злонамерних људи и незналица, јеж има још много других непријатеља. Пси га мрзе из дубине душе, а нападају га лисице и буљине.

Јеж користи човеку и после смрти, бар у неким крајевима. Његово месо једу обично скитнички народи па је пронађен и нарочити начин готовљења. Прави мајстори за кување превуку јежа дебелим слојем иловаче и тако умотана ставе га на ватру, на којој га извесно време врте. Чим се слој иловаче сасуши и постане тврд, печење се скида са ватре и пусти да се мало охлади. После тога омот се разбије и тиме се отклоне све бодље. При таквом готовљењу сачува се сав сок и изврстан мирис који годи укусу поменутих људи. И у Шпани-

У СТВАРИ ОН СЕ ПОВЛАЧИ ИЗ СЛОЈА ИЛОВАЧА ЗА НЕКОЛИ КО МЕСЕЦИ. У НАШИМ ЗОНАМА ПРЕСТАВА ЗИМСКИ САН, А У ТРОПСКИМ ЛЕЋИМА.

ОВДЕ ИЗГЛЕДА КАО НЕКИ ВАГАБУНД КОЈИ ЖЕЛИ ДА ОТПОЧИНЕ НА НЕКОЈ ПРУЗИ.

ји су раније често јели јежа. Стари народи употребљавали су његову крв, утробу, па чак и измет за лекове или су целу животињу сагоревали у пепео и њега употребљавали за лечење. Бодљикаву кожу

стари Римљани употребљавали су за чешљање вуњених марама, па је зато била развијена и жива трговина јежевим кожама. Осим тога бодљикаво крзно служило је и за чешљање вуне.

Лук — омиљена храна Египћана

У старим египатским гробницама пронађени су и записи да је у време фараона, пре него што је пустињски песак уништио цивилизацију старог Египта, једно од тадашњих задовољстава био и — лук.

На сликама у гробницама које потичу из времена од преко 5.000 година пре прве династије, а пре владавине треће династије, почетком „добра пирамида“ (од 2780. до 2100. године пре нове ере) види се да је лук изношен на столеве приликом великих го зби.

Штавише, лук је био један од бројних дарова боговима старог Египта; свештеници су често сликани на зидовима

пирамида како стоје испред олтара прекривеним лишћем и главицама лука.

Чак су и мумије често налажене са главицама лука на стомаку или горњем делу тела, приљубљеним уз уши и испред уморних очију. Лук у цвету налажен је на грудима или крај ногу, па чак и на стопалима.

Међутим, једно од најважнијих сведочанстава о употреби лука као хране у старом Египту свакако су предања старих Јевреја из доба теших искушења када су одлазили из Египта: „Сећам се рибе коју смо слободно јели у Египту, краставаца, лубеница и лука...“

ВРЕМЕНАЛОВ

ПО РОМАНУ
Х. Ч. ВЕЛСА

КАСНИЈЕ...

РЕЦИ МИ ВИНА ДА ЛИ МОРЛОЦИ РАДЕ ОВЕ ПОСЛОВЕ ЗА ВАГ?

ДА!

АЛИ, ЕЛОУ СЕ БОЖЕ МОРЛОКА!

МОРЛОЦИ ЈЕДУ ЕЛОУ!

КАКО? ЗАШТО? ЗАШТО СЕ СОВЕЧАЊСТВО ПОДЕЛИЛО НА ДВЕ ТАКО РАЗЛИЧИТЕ ГРУПЕ?

ВИНА НЕ ЗНА!

МОРЛОЦИ ДОЗВОЉАВАЈУ ЕЛОЦИМА ДА ЖИВЕ НА ПОВРШНИ ЗЕМЉЕ! А ОНИ САМИ ТОЛИКО СУ ДУГО ЖИВЕЛИ ПОД ЗЕМЉОМ ДА НЕ ПОДНОСЕ СВЕЛОСТ ДАНА!

АЛИ, КО ЈЕ ПРОТЕРАО МОРЛОКЕ СА ЛИЦА ЗЕМЉЕ? ЈЕСУ ЛИ ЕЛОУ НЕКАД БИЛИ ЊИХОВИ ГОСПОДАРИ? И ДА ЛИ ЈЕ САД ОБРНУТО?

ШЕБИЦЕ СУ ИЗГЛЕДА НАЈБОЛЕ ОРУЖЈЕ ЗА ОДБРАНУ! АЛИ, ВИШЕ ИХ НЕМАМ! МОРАМ ПРОНАЋИ НЕШТО ДРУГО!

ОУТРАДАМ СМО ВИНА И ЗА КРЕНУЛИ У ДУТАСКУ ШЕЋИЋУ.

И ЈА СЕ БОДИМ МОРЛОКА! АЛИ, ЈА НИСАМ БЕДПОМОКАН! ЈА МОГУ ДА СЕ БРАНИМ!

ЗНАМ ЈА ДА ТИ ТО НЕ ЗНАШ! ТИ СИ КАО ЛУПКО ГАУПО ДЕТЕ!

ВИНА НЕ ЗНА!

ДУГО СМО ШЕТАЛИ! БИЛО ЈЕ ПРОШЛО ПОДНЕ КАДА...

ИЗГЛЕДА КАО ЗЕЛЕНА ПОРЦЕЛАНСКА ПАЛАТА!

ЦЕНЗУРА ПРЕД ИНВАЗИЈУ

Савезнички обавештајци пре варили немачку 15. армију. — Највећа цензура у историји ратова. — Абвер и Гестапо не знају шта се дешава

Неколико месеци пред савезничку инвазију Нормандије, која је извршена у зору 6. јуна 1944. године, западни савезници су били искупили забринутости. Мере безбедности које је требало спровести да би се сачувала ова велика тајна, односиле су се на целокупан политички и јавни живот Енглеске, а делимично и Америке.

Врховна команда савезничких експедиционих снага захтевала је од своје обавештајне службе да докаже шта зна. По овом програму требало је сачувати два милиона савезничких војника који су се припремали за инвазију. А то је значило обманути 15. немачку армију да се ни по коју цену не помери из Па де Калеа на инвазиони сектор Сенског залива, између Шербурга и Авра.

Ова армија имала је 200.000 војника, 500 тенкова и 2.500 топова. Целокупна тајна овог историјског подухвата пада је у део савезничких обавештајних служби. Оне су биле директно одговорне, ако припрема инвазије дође до ушију немачке обавештајне службе.

Врховни командант савезничких експедиционих снага генерал Ајзенхауер изложио је владама потребне мере предострожности. Британска влада је била стављена пред дилему, јер су обавештајне службе вршиле притисак да се целокупан јавни и политички живот цензурише. Предложене мере контроле тражиле су од британске владе да у пракси спроведе нешто што никад није било примењено у њеној политичкој историји. Избор није био. Генерал Ајзенхауер је био упоран.

Амбасадори у кућном притвору

Чим је програм безбедности ступио на снагу, од 9. фебруара је обустављен цивилни ваздушни саобраћај између Енглеске и Даблина у Ирској. Тамо се још налазило немачко поштанско, па је постојала могућност да Немци дођу до неких података о инвазији.

Првог априла издата је наредба да ниједно лице не може посећивати приобалне области. Источна обала Енглеске, са позадином од 20 километара, била је потпуно стављена под контролу контраобавештајне службе и војне полиције. Лица која се ни су хтела покорити наредби, била су ликвидирани на лицу места. Преко 6.000 тајних агента контролисало је рејоне концентрације оружаних снага. Две стотине ловачких авиона непрекидно је дежурило у ваздуху и будно мотрило приобални појас за укрцавање трупа. Била је спречена свака могућност искрцавања немачких шпијуна и приближавање подморница.

Нешто око 8 часова ујутро,

17. априла, представник британске владе позвао је све амбасадоре пријатељских земаља који су били акредитовани у Енглеској. Чим је ушао у салу, где су га очекивали, извињивши им се и рекао да је његова влада у интересу нације одлучила да им од овог тренутка забрани свако кретање по земљи. Њихови курири не смеју напуштати земљу, а они не могу обављати никакве прекоморске разговоре. Сви њихови разговори унутар земље биће цензурирани, као и њихова преписка. На крају им рече:

— Ви ћете ово схватити. Ја вам се захваљујем.

Енглеска се више не јавља

Авиони и бродови су непрекидно преносили америчке динице у Енглеску. Недељу дана пре почетка инвазије у Енглеској се налазило 1.562.000 америчких и пола милиона британских војника. За јединичку обуку изводила се само ноћу. Међутим, истог јутра, кад је амбасадорима саопштена одлука владе, издата је једна наредба и за војна лица. Америчким војницима је укинута право да воде приватне разговоре са својим породицама у отаџбини. Ово се односило и на британске војнике из Индије, Канаде, Аустралије, Новог Зеланда. Све телефонске, телеграфске и радио-везе Енглеске са овим земаљама биле су прекинуте. Радиле су само специјалне владине и везе врховне команде. Војницима је ово тешко пало, али су схватили по требу тајне.

Сваког дана постепено су увођене нове мере и у армији и у грађанству. Сви разговори телекомуникацијским средствима били су забрањени и за све грађане. Органи контраобавештајне службе посетили су све центре у Енглеској и потпуно је одсекли од осталог света. Чак су прислушкивани и унутрашњи разговори грађана.

За милион и по америчких војника наредба о обустави свих поштанских пошиљака била је катастрофална, јер су војници били навикли да пишу просечно по једно писмо у два дана. Приватне пошиљке и војника и грађана биле су обустављене и унутар земље. Док су ове мере трајале, складишта су била препуна писама. Да би се до некле растеретила пошта, уве дена је хитна цензура у три смене. Преко 50.000 службеника, под контролом органа безбедности, цензурило је свако писмо, све до 19. јуна по подне.

Сви листови у Енглеској били су подвргнути цензури. Новинским кућама ништа није речено о чему се заправо ради. Новинари нису имали никаквог приступа код оружаних снага. Војни извештачи давали су само пртице из војничког живота. Пресушили су

и извори написа за велике лондонске листове. Њихови дописници из иностранства више се нису могли јављати.

Државним службеницима и органима војних установа стављено је до знања чување војне тајне под претњом ратних казни. Једноставно нијед

на реч није могла да се чује о ономе што се дешава на обали источне Енглеске. Војнички догори где се припремала инвазија били су потпуно изоловани од грађанства. Све мере предострожности да се тајна припреме за инвазију сачува, а 15. немачка армија задржи у Па де Калеу, доследно су спровођене. Инемачки стручњаци су овде „помагли.“ Приликом разматрања обале Сенског залива они су закључили да је овде немогуће искрцавање противника, због подводних стена, мина и јаких морских струја.

Обавештајци проверавају Абвер и Гестапо

Савезничка обавештајна служба усмерила је сву своју активност према Па де Калеу, мотрећи на сваки детаљ који би указивао да 15. армија покреће своје снаге према Сенском заливу.

Док се цензура трудила да се сачува војна тајна, савезници су у ноћи, 26. априла, изводили вежбу „Тигар“. Она је у минијатури представљала инвазију Нормандије. Поморска ескадра „У“, под командом адмирала Муна, требало је да испита непријатељску реакцију. Међутим, дошло је до изненадног судара са немачким брзим чамцима код Слалтон Сендса. После жестоке борбе два савезничка брода била су потопљена заједно са војницима. Савезнички обавештајци су целе

ноћи трагали за бродоломцима да не би пали у немачке руке. На жалост, сви војници су се утопили. Немци нису ни знали праву вредност овог ноћног сусрета са савезничким бродовима. Сутрадан је њихова штампа објавила да су потопили један енглески конвој. А да су извршили обавештајну процену могли су да утврде да је обала код Слалтон Сендса идентична са обалом између Авра и Шербурга у Нормандији.

Савезнички обавештајци су затим протурили вест о могућности инвазије у рејону Па де Калеа и извели неке демонстрације између Авра и Шербурга. Ово је одмах стигло и до немачких ушију. Колико је све озбиљно схваћено од немачке Врховне команде, види се и по томе што 15. армија све до краја јула ниједну своју јединицу није помакла из Па де Калеа.

Ујутро, 6. јуна, пола часа пре почетка савезничке инвазије, 1.136 тешких бомбардера избацило је на обалу Сенског залива 2000 тона бомби. У другом налету још 6000 тона бомби на 10 немачких бацилерија на обали, чија су бетонска склоништа била дебела 8, а дубока 100 метара. За следећа 24 часа извршено је 11.000 летова и бачено 15.000 тона бомби, а за 6 дана искрцавања извршено је још 36.000 летова и бачено 20.000 тона бомби.

Међутим, изгледа да је за

15. армију још једна чињеница била пресудна. Одмах по искрцавању, један савезнички обавештајца се укључио на радио-везу немачког командовања и пренео овакво обавештење:

— Непријатељски напади изведени јутрос на наш сектор на обали успешно су одбијени, а непријатељ је бачен у воду. Реч је о демонстрацији 5. америчког корпуса.

Ову вест је 7. немачка армија примила од свог 84. корпуса и одмах је пренела 15. армији, која је сваког тренутка очекивала да се у Па де Калеу појаве „прве“ инвазионе снаге. Савезници намером нису бомбардовали Па де Кале, што је још више довело у заблуду немачку обавештајну службу. Ова катастрофална историјска грешка немачке команде остала је у аналима прошлог рата као највећа обмана Абвера и Гестапоа. Они заиста нису знали шта се дешава.

Кад је постало јасно, да је 15. армија преварена и кад је хтела да крене ка Сенском заливу, савезнички обавештајци су упорно ублажавали ситуацију на инвазионој обали. Двадесет осом дана инвазије на обали Нормандије искрцао се милионити савезнички војник.

Да је 15. армија задала много брига савезницима, види се и по томе што су све мере цензуре трајале до 19. јуна, пуних 13 дана по искрцавању.

НЕОБЈАВЉЕНА ПИСМА

Недавно је московски радио објавио вест да су у Кујбишеву у СССР пронађена два необјављена писма Лава Толстоја. Једно носи датум 17. маја 1907. године а друго је, вероватно, из 1908. године.

Упућена Григорију Мионову, становнику села Алексевка, писма изражавају погледе на живот великог писца.

„Сваки човек треба да ради да би платио другим људима оно што добија од њих“ — подвлачи он у једном од ових писама.

ВАКЦИНА ЗА РИБЕ

Недавно је власник једног вештачког рибањака у Француској морао да „вакцинише“ 15.000 риба, да би спречио епидемију. Прошле године је због ове исте болести, изгубио три тоне рибе, а сада се нада да ће уз помоћ ове вакцине коју је набавио из Немачке успети да их спасе. За вакцинацију су потребне претходне припреме од неколико дана.

ПРИЈАТЕЉИ

На једној енглеској фарми, после неке болести, ослабео је поњи. Булдог „Џејн“ постао му је стални пратилац. Свако јутро пас одводи поњија на пашу, а у сумрак га враћа у коњушницу.

Пазите на псе!

Пре десетак година, нека Катерина Дорфемајстер до-селила се у сеоце Жервајс, у Баварији са својих пет паса... Данас их већ има 800 и

име села постало је познато надалеко као центар за гајење паса. На уласку у село стоји табла са натписом: „Пазите на псе!“

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) водени мекур на кожи, 5) плод но место у пустињи, 9) град у СССР, 10) жута боја, 11) једнака, 12) иницијали нашег књижевника, 13) град у старој Фригији, 15) јединица за мерење електричног отпора, 16) острво у Јонском мору, 18) име наше предратне филмске глумице, 20) Посеједонов син, по легенди, 22) дажна уметност, 24) стардло, 26) енглески аутомобилист, 27) пут (лат.), 29) једноцифрени број, 31) место на Јадрану, 33) музичка нота, 35) река у Аустрији, 37) предлог, 38) град у Румунији, 40) домаћа животиња, 42) град у СССР, 43) општинско подручје, 44) птица грабљивица.

1	2	3	4	5	6	7	8
9							
10				11			
12			13	14		15	
16		17		18		19	
		20	21			22	23
	24				25		
26				27			28
		29	30		31	32	
33	34		35	36		37	
38	39			40	41		
42							
43							44

Усправно: 1) врста живине, 2) здравствени радник, 3) врста атмосферског талога, 4) проналазачи радијума, 5) име француског вајара („Пољубац“), 6) уметност (лат.), 7) прилог, 9) наш композитор забавне музике (Бојан), 13) врста птице, 17) опера од Гуноа, 19) град и пристаниште у Бурми, 21) злато (франц.), 23) иницијали нашег Нобеловца („На Дрини куприја“), 24) град у Француској, 25) иницијали нашег савременог књижевника, 26) споредни про-

извод при фабрикацији шећера, 28) амерички филмски глумца („Једноки Пек“), 30) декурни у разреду, 32) украсна биљка, 34) старогрчки песник („Феномени“), 36) птица грабљивица, 39) узвиц нестрпљења, 41) римски конзул (I век).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) торта, 6) „Полтава“, 8) Бени, 9) сала, 11) онамо, 13) Лир, 14) (Ранковић) Светолик, 15) пре, 17) па, 18) из, 20) окр, 22) Лаб, 24) риш, 25) ада, 26) Авр, 28) Нин, 30) ено, 32) И(ван) И(вањ), 38) Емс, 31) ат, име, 34) ми, 35) ето, 37) он, 38) сјај, 40) саса, 42) Ака, 43) алт.

Усправно: 1) тона, 2) Олимп, 3) рт, 4) тас, 5) авал, 6) Пенсилванија, 7) Алипашин мост, 8) Бор, 10) ара, 12) оро, 16) екран, 19) за, 21) ри, 23) Бар, 27) во, 29) И(ван) И(вањ), 30) Емс, 31) ат, име, 34) ми, 35) ето, 37) он, 38) сјај, 40) саса, 42) Ака, 43) алт.

УЗВОДНИ СКАКАЧИ

Пастрке се све више вештачки гаје у рибањацима па се њима порибавају и бистри планински потоци, јер је месо пастрке одличног укуса.

Овим бразм и спретним рибама ништа не стоји на путу

као препрека. Слапови и водопадни планинских потоци ма били високи и неколико метара не сметају пастркам да брзим и вештим пливањем кроз њих и скоковима кроз ваздух пређу из доњег тока потока у горњи.

Према томе и такозване „рибље стазе“ поред водојажа великих хидроцентрала представљају само мали напор за ове веште и брзе „узводне скакаче“.

ПОВРШИНА ЦРВЕНИХ КРВНИХ ЗРНАЦА

Човек се одувек интересовао за чудновату течност црвене боје која струји кроз цело његово тело. У најстарија времена веровало се да је крв средиште живота, центар људске душе и да покварена крв доводи до различитих болести, а њен губитак изазива смрт... Стари Римљани су пили крв осуђених злочинаца да би се подмладили, као лек против епилепсије, лепре и других болести. У средњем веку животињском краљу лечене су многе болести: против камена у бубрегу на пример, болесници су пили крв младог јарца. Египатски краљеви купали су се у крви верујући да ће се на тај начин излечити од лепре.

Први стваран напредак у упознавању састава крви учињен је проналаском црвених крвних зрнаца — еритроцита. Холандски књиџар, Антони ван Левенхук, иначе природњак, који је брушењем оптичких сочива успео да створи први микроскоп, открио је и праве особине еритроцита.

Познато је да се крв састоји од крвне течности (плазме) и крвних ћелија које пливају у тој течности (92% воде). Највише има еритроцита, затим белих крвних зрнаца — леукоцита и тромбоцита. Једну дванаестину телесне тежине чини крв које има у телу око 5 литара.

Црвена боја крви долази од еритроцита. Здрав мушкарац треба да има 4 и по до 5 милиона еритроцита у 1 мм³ крви, док жена око 4.200.000. Укупан број еритроцита тешко би се могао написати у ширини једног новинског ступца.

Неки амерички новинар хтео је да израчуна површину која би се добила када би се све еритроцити поређали један до другог. Еритроцити су, као што знамо, округластог облика са пречником од око 7,2 микрона. После дугог рачунања новинар је дошао до резултата: 3.500 кв. м. односно 35 ари или више од једне трећине хектара.

НОВЕ РИБАРСКЕ МРЕЖЕ

У хемијској лабораторији у Лођу у Пољској испитије се специјална метода за бојење рибарских мрежа за риболов на јужним морима. Научници су констатовали да извесне восте риба привлачи златна, тиркиз, кестењаста и црна боја. За мреже у боји се већ интересују купци из Гане и Цејлона.

ЧИМЕ ЈЕ ЧУО?

Познато је да се у дневним листовима који се због природе посла праве у великој гужви поткраду често грешке. Ево једног „бисера“ који се појавио у једним француским новинама у једном судском извештају:

„И сведок је рекао све што је чуо властитим очима...“

ДЕЧИЈА ЛОГИКА

У домаћем задатку о шећеру један десетогодишњи Француз је написао:

„Шећер је бела материја која даје рђав укус кафи када се заборави да се у њу стави.“

ЛОНДОНСКИ ТАУЕР

Тауер је стара тврђава која се уздиже на обали Темзе и она је једна од знаменитости британске престонице. Године 1066. Нормани су се искрцали у Британији и одмах после неколико година почели су да граде утврђење ради заштите и контроле Лондона. Стражарница, најзначајнији део тврђаве, прва је подигнута. Она је и данас иста онаква каква је била пре близу 900 година.

Кула је висока 27,4 метара, а дебљина њених зидова на врира од 4,5 метра до 3,35 метра. У каснијим годинама тврђава је била проширена, све док није добила заштитни спољни зид са 13 кула и унутрашњи зид са 6 бочних кула и 2 пушкарнице.

Тауер је обухватао преко 7 хектара земљишта са ровом који је данас исушен.

Лондонска кула има и данас свој гарнизон војника. Стотине хиљада Британаца и прекоморских посетилаца долазе сваке године да виде ова утврђења и сликовите чуваре „јомене“ који су званични „чувари“ Тауера. Они пензионисани војници, већином бивши подофицири, носе униформе са дугом плавом туником која је скоро иста као она какву су носили војници тауерског гарнизона пре 400 година. У нарочитим свечаним приликама они облаче и јасно црвене тунике. Стари обичаји и церемоније који потичу од пре неколико векова и данас се одржавају у Тауеру, као што је

на пример „церемонија кључева“. Неколико минута пре 10 часова увече, главни чувар, носећи фењер са свеоком, креће у сусрет патроли гардиста који носе утегнуте тунике и огромне калпаке од медвећег крзна. Чувар и патрола заједно полазе до разних капија Тауера где чувар окреће кључ и закључава огромне браве.

Данас, иако није краљевска палата, у једном делу ове тврђаве држи се и чува крунски накит: неоцењива и баснословна колекција круна, скилара и других симболичних предмета који се употребљавају приликом крунисања британских суверена.

Ова „религија“, како се крунски накит још назива, закључана је због безбедности у касету од челика. Код посетиоци зајеле могу кроз стакло да виде извесне предмете.

СВЕ ЗБОГ БИТАСА

У једној британској фабрици ученицима у привреди су подељене мреже за косу. Мотив: носили су фризуру „а да битлси“ и то је представљало опасност за машине.

Још нешто слично. У јавним купатилима у Глазгову одсад ће моћи да се купају само млади који су подшишани или са гуменим капама на глави. Управе јавних купатила сматрају да дуге косе „а да битлси“ многу више опадају у води и тако запушавају одводне канале.

Јесће ли бекчиш да...

... међу Индијанцима племена Квакути позајмљивање новца или било које ствари сматра се правом срамотом. Дужник оставља у залог своје име и све док не врати дуг он остаје

безимен. Када човека сретну познаници или пријатељи, они га поздрављају немарним одмахивањем руке, или чак поругом, али му име никад неће изговорити.

... у Пољској је 1960. године на сто одраслих (од 15 до 64 године) долазило 55 деце и 10 особа старијих од 64 године.

... највећи пријем који је икад одржан у

Француској био је банкет код председника општине 22. септембра 1900. године у парку Тиљерије. Присуствовали су сви председници општина у Француској, њих 22.295.

... Француз М. Жилиен Делосари добио је 15. децембра 1899. године возачку дозволу од префектуре у Арасу (Пале-Кале) која је носила број 128. За 64 године

вожње он није имао ниједан саобраћајни прекршај.

... најраспрострањеније име у Низоземској: Де Јонг (млађи) потукао је рекорд немца Јансен (Јан-син) — пише у извештају Краљевске академије наука у Амстердаму. Холанђани такође воле и ова имена: Де Ври (Фризонац) Ван ден Берг (берг), Висер (рибар) или Менјер (закупац, арендатор).

... у Америци се 20 градова зову Париз. Париз из Тексаса има 21.500 становника, док

Париз у Индијани има само 50.

... синкретистички карактер уметничког изражавања примитивних људи је када се сједине средства разних уметности. Остали су и нама познати: музика удружена са поезијом и игром.

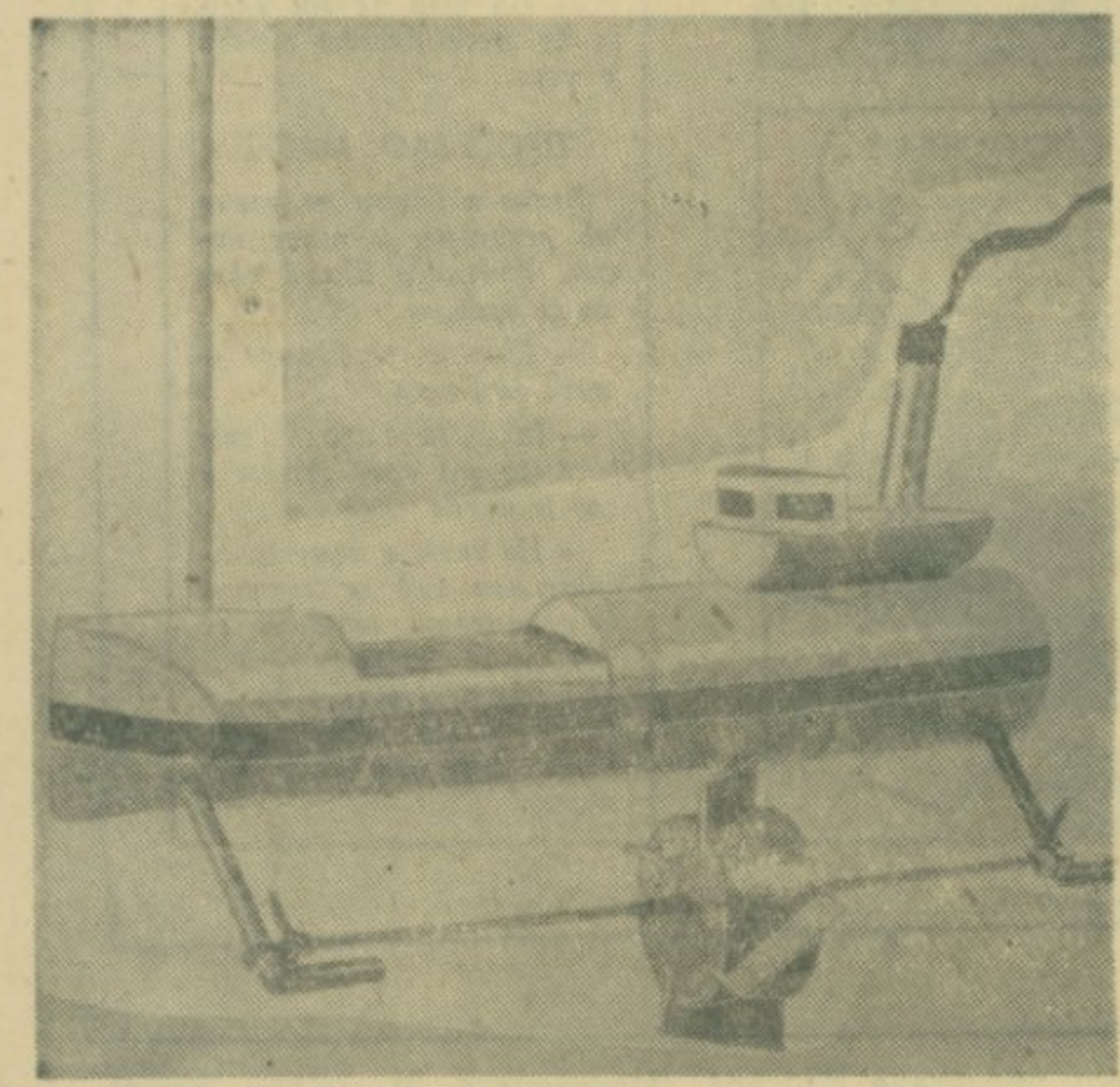
... када су се глумице појавиле на позорници у Лондону 1629. године у једној фран-

цуској дружини, публика их је почела гађати трулим јабукама и јајима.

НАПРАВИ САМ — НАПРАВИ САМ — НАПРАВИ САМ

БРОД ОД ЗАПУШАЧА

За овај мали брод који може да плива и у кади потребно вам је неколико запущача од плуте које ћете залепити један за други да бисте начинили труп „брда“, а ако хоћете да га још боље учврстите провучите кроз тајлу жицу.

Да бисте имали „прави брод“ на горњем делу „трупа“ исечите комад плуте па ћете тиме преградити палубу на задњи и предњи део. На задњем делу заборите комад тањег дрвета — „катарку“, а на предњем залепите комад запушача пресечен уздуж — „горњи палубу“ и на њега полукружни део запущача — „кабину“. Тања алуминијумска цевчица нека послужи као димњак.

На левом делу трупа заборите два комада живе сабијене на доле да бисте за њих завезали ластиче који ћете претходно провући кроз центар запущача са четири крилца начупена од танке плуте или каучука. (1 до 1,5 см).

Прстима увртите ластиче и он ће, одврћући се, покретати то чак са крилцима а овај и цео брод.

Да би брод лепше изгледао и био отпорнији пређите га целог лак-бојам.

МИКИ
by
WALT
DISNEY

ПА, ЛЕПЕ МОЈЕ
ДАНАС ЈЕ СВЕЩАН
ДАН!

ОД ОБИЧНИХ КОРЊАЦА
УНАПРЕЂУЈЕМ
ВАД У...

...ТРКАУКЕ
КОРЊАЦА -
УЕ!

УЈКА МИКИ,
НАПРАВИЊУ
РЕВИЗУ СВИХ
МОЈИХ ЈОУ-
БИМАЦА!

НЕКЕ
ОД ЊИХ
ЈОШ НИСИ
НИ ВИДЕО!

ОВО ЈЕ КЛЕО...
МИСЛИМ
ДА ЊУ ПО-
ЗНАЈЕШ!

А ОВО СУ
ЌИРА И СПИРА...
МОЈИ МРАВИ -
ЈОУБИМЦИ!

ЕВО
И МОЈИХ
ТРКАУКИХ
КОРЊАЦА!

МОЈА ЖАБА И МОЈ ПА-
ПАГАЈ!
ГУНО
ИХ
ИМАШ!

Е, САД СИ,
БАЈАДА
СХВАТИО...

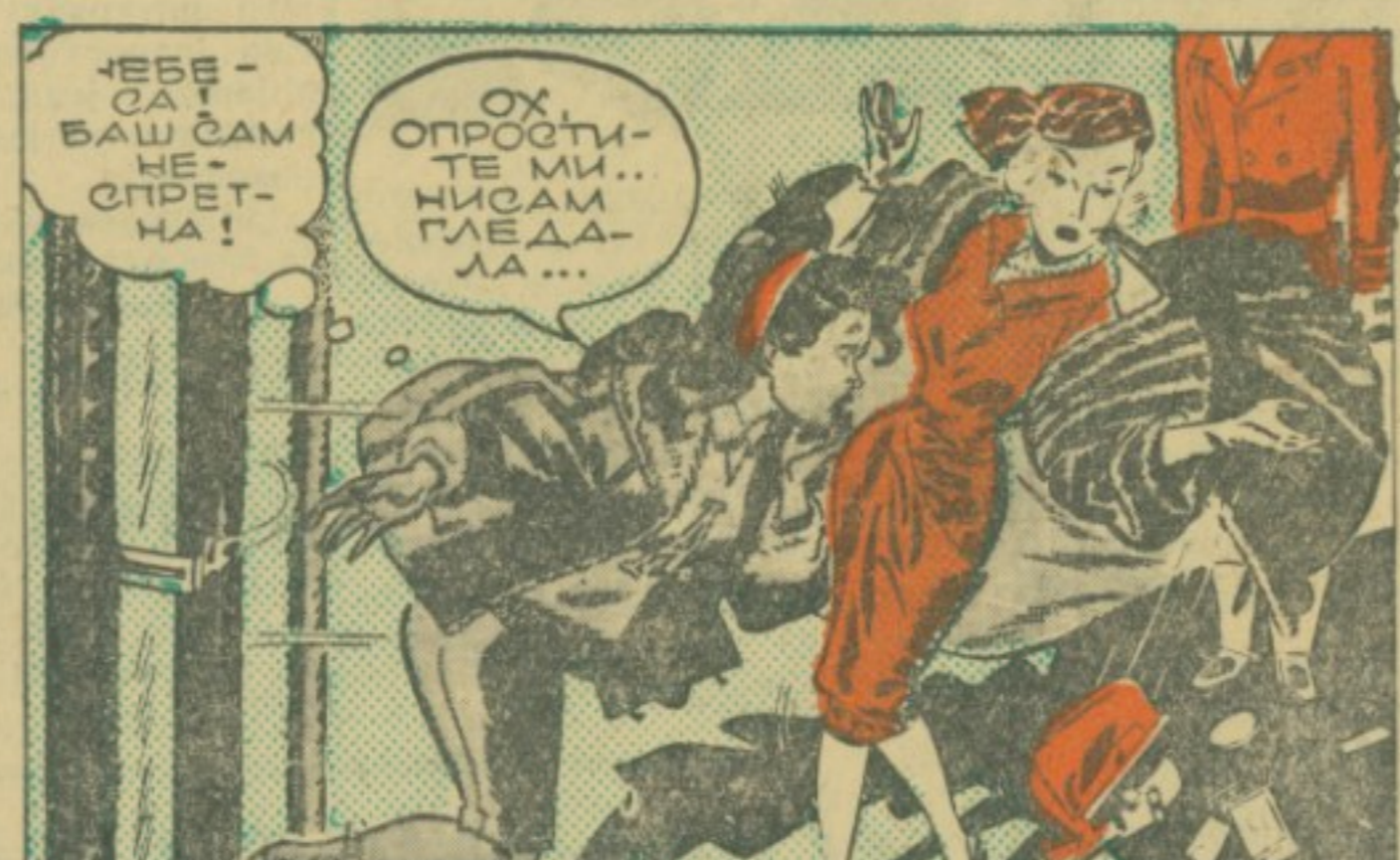

...ЗАШТО
ТРАЖИМ
ДА МИ
ПОВЕКАШ
ЏЕПАРАЦ!

**ЏОНИ
ХАЗАРД**

ОХ! А ЈА САМ
МИСЛИЛА
ДА СЕ НЕОПА-
ЖЕНО УВУЧЕМ
У ХОТЕЛ!

ЈЕБЕ -
СА!
БАШ САМ
НЕ-
СПРЕТ-
НА!

ОХ
ОПРОСТИ-
ТЕ МИ...
НИСАМ
ГЛЕДА-
ЛА...

И МЕНИ СЕ ЧИ-
НИ!
ПОЖУРИТЕ
И ПОКУПИТЕ МИ
ТЕ РАСУТЕ СИТНИЦЕ!
ЖУРИМ
СЕ НА АВИОН!

ПОТПУНО ПОМЕТЕНА,
МЕЛАНИ ЈЕ ЖУРНО ПОКУПИЛА
РАСУТЕ СИТНИЦЕ ИЗ ТАШНЕ...

...И КАДА ИХ ЈЕ ПОКУПИЛА
ПРИМЕТИЛА ЈЕ ЈЕДНУ КАРТУ
КОЈА ЈЕ ЛЕЖА-
ЛА ДАЛЕКО...

МОЛИМ ВАС ДА
МИ ОПРОСТИТЕ!
ОХ МЕКАЈТЕ...
ЕНО ЈОШ...

НЕМАМ ВРЕ-
МЕНА, НИ ЗА ИЗ-
ВИЊЕЊА НИ ЗА
ЗАХВАЉИВАЊЕ!
АВИОН НЕ ЧЕКА...
ЧАК НИ СЕЛЕНУ
ТИЛТОН!

ДАЛИ,
МИЛО
ТИЛ-
ТОН...

ДОК ЈЕ СЕЛЕНА ТИЛТОН
НАПУШТАЛА ХОТЕЛ, МЕ-
ЛАНИ ЈЕ ПОХИТАЛА ДА
ПОДИГНЕ ПРИВИР-
НУ КАРТУ... ДАМ КАСНО!

ИЗГЛЕДА ДА
ОИ НЕШТО
ИЗГУБИЛА
ПИЛЕНЦА?

ЗНАТЕ ВИ КО
ДЕ ИЗГУБИО
И ШТА...
СКЛОНИТЕ
НОГУ!

НИ ГОВОРА!
ТА КАРТА
ПРЕДСТАВЉА ЗА
МЕНЕ ЧИТАВО
БОГАТ-
СТВО!

**Ква-
Ква!**

Уређује Паја Патак

СВА ТРИ РЕЗУЛТАТА

У Шилјиној канцеларији поварила се рачунска машина и он узео да сабира сам. После неког времена позва га шеф и упита шта је са резултатом.

— Одмах ћу вам донети сва три.

— Како три? Чуди се шеф.

— Па да би било сигурније ја сам три пута сабрао и сваки пут ми је испао другачији резултат.

ШТА ЋЕ МУ ХЛЕБ

— Ујка Мики — пита мали Мића — због чега ти свако јутро идиш на посао а мене остављаш.

— Али, Мићо, кад не бих радио, не бих могао да те храним хлебом, — каже му Мики.

— Па пита ће ми хлеб, ја ћу месо прстом гурати у уста.

ПРОГУТАО МАРКУ

Белка и Шилја налазе се на летовану и пишу писма. Изненада Шилја поче да се врпољи.

— Шта ти је Шилјо? — пита га Белка.

— Ја... ја... ја... сам је имао на врху језика и сад је нигде нема.

— Не знам о чему говориш, али кад се смириш и размислиш сетићеш се где си то затурно.

— Не верујем... да ћу је наћи, јер управо осећам како сам прогутало марку.